

Nepriklausoma

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Lietuva

Mr. R. MALISAUSKAS
1609 Decatur Street N.W.
Washington, D.C. 20011
USA.

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

NR 47 • 1979 LAPKRIČIO–NOVEMBER 14 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS • 7722 GEORGE ST. LA SALLE P.Q. H8P 1C4 CANADA 30c

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

KETURIŲ KANADOS PROVINCIJŲ MINISTERIAI PIRMINKAI PRIEŠ PQ TIKSLUS

Keturi Kanados ministrai pirmininkai oficialiai pasisakė nesutinkant su PQ partijos Quebec'e "Baltuosiuose Popieruose" paskelbtomis "sovereignty-as-sociation" idėjomis: Albertas - Lougheed, Britų Kolumbijos - Bennett, Saskatchewan'o Allan Blakeney ir Manitobos Lyon.

VIS LABIAU PYKSTA DĖL IRANEČIŲ ELGESIO

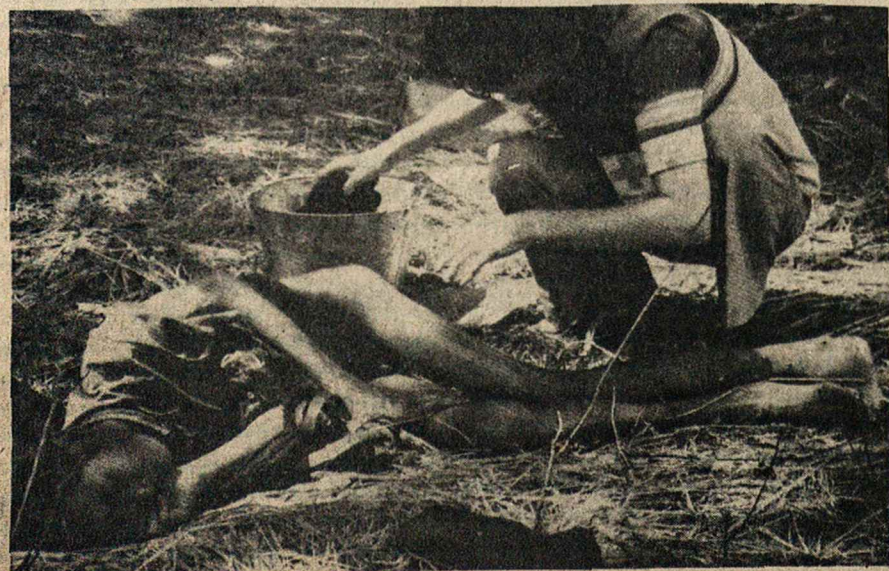
Sukrūtinę Irano studentai dar neatvėso, bereikalaudami iš JAV vyriausybės "išsistoti" šachą Pahlavi iš New York'o ligoninės teltis, kurioje jis gydytasi nuo įstačiusios vėžio ligos.

Tehran'e kasdien yra deginama Amerikos vėliava ir prezidento Carter'io tškamša.

Nežinoma, ar prezidento Carter'io raginimo laikytis ramiai, laukiant derybų rezultatų, Washington'o ir New York'o gyventojai pradėjo demonstruoti, nešdami šūktus, kurie skelbia, kad iranietis studentas grįžti namo iš Amerikos universitetų. Kai kurie iranietis studentai, sustorganizavę demonstracijoms po ligoninės langais, kurioje gydytasi šachas, šaukė "Mirtis šachui!", nes jam valdant, buvo įvykdytos neteisės ir sušaudyta žmonių. Tačiau jie nemato, kad Khomeini per tokį trumpą laiką ir be tikro teismo, būdamas dvasios vadas, įsakė sušaudyti jau nemažą skaičių. Įvedė taip pat žiaurias vėžio plaktos bausmes už nedidelius nusikaltimus.

Fanatikai Khomeini nedaro įtakos nė PLO/taip pat islamo išpažinėjų intervencijai, nei Popležiaus pastuotinto prašymai, Švedijos nei Prancūzijos vyriausybės atstovų kreiptamais. Summ'ieji įkaltai sako, su jais elgiamasi gerai, tik esą pavargę. Nuotraukos, tačiau, rodo, kad vyrai yra surištomis rankomis ir kojomis.

Raudonojo Kryžiaus tarnautojas rūpinasi kambodiečių

BENDRUOMENYBĖS

ALTA INFORMUOJA

PERSPĖTAS "NEW "NEW YORK TIMES"

Buvo pastebėta, kad plačiai skaitomas dienraštis "New York Times" lietuviams ir kitus pabaltiečius laiko sovietų piliečiais, netgi rusais. Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Šidlauskas to dienraščio vadovybei parašė raštą, kuriuo atkreipia dėmesį, kad tokia linija yra priešinga JAV politikai, nepripažįstanti Baltijos kraštų inkorporavimui į Sovietų Sąjungą. Didelė neteisėbė visų Maskvos kontroliuojamų kraštų gyventojus laikyti Sovietų Sąjungos piliečiais ar rusais. Tai būtų pataikavimas Maskvos rusifikacijos pastangoms.

GALIME DAUG PADĖTI LIETUVOS REIKALUI

Atstovų Rūmuose Washington'e yra įneštas pasiūlymas rezoliucijos, vadinamos House Concurrent Resolution 147. Ja reikalaujama, kad 1980 m. Madride įvykstančioje Helsinkio akto pasirašiusių valstybių konferencijoje JAV delegacijai prezidentas pavestų siekti pilno įgyvendinimo punkto, kuriuo pripažįstamos lygios teisės ir pripažįstama tautų laisvo apsisprendimo laisvė. Skatinama JAV prezidentą patvirtinti, kad JAV delegacija Madride pareikalautų grąžinti laisvo apsisprendimo teisę Lietuvai, Latvijai ir Estijai, pirma išvedus Sovietų Sąjungos įgulas ir politinį, administracinį bei policinį personalą.

JAV IR V. VOKIETIJA SU- TINKA SU PASIŪLYMAIS MAŽINTI KARINIS PAJĖGAS EUROPOJE

Iš Washington'o pranešama, kad JAV ir V. Vokietija susitarė dėl pasiūlymo išsistoti namo 13.000 amerikiečių ir 30.000 sovietų karių. Tai būtų dalis stulomos ginklų kontrolės, norint gauti Europos sutiktą išdėstyti naujas vidutinio nuotolio raketas Europoje. Pasiūlymas išdėstytas kitų NATO valstybių vyriausybės patvirtinti.

ROSALYNN CARTER- KAMBODIJOJE

Rosalynn Carter buvo glaudžiai pavelkta mirtinai badu kambodiečių pabėgėlių Thailand'o stovyklose. Jos atsilankymas tikrai padės pašalinti klaidas pristatytai balstos nelaimės paleisties daugiau maisto ir vaistų. Badu miršta apie 1000 žmonių kasdien. Vaikai iki 5 metų amžiaus yra jau visi išmirtę. Politinės intrigos kludo pagalbos pristatymą.

NAUJA ALTOS VADOVYBĖ

1. AMERIKOS LIETUVIŲ R. KATALIKŲ FEDERACIJA:
S. Kuprys, J. Pabedinskas, kun. K. Pugevičius, dr. J. Stukas, dr. J. Jerome ir V. Naudžius.
I valdybą dr. J. Jerome ir V. Naudžius;
I izdo globėjus - J. Mikaila
2. AMERIKOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ SĄJUNGA:
M. Gudelis, M. Pranevičius, A. Pužauskas, J. Skorubskas, B. Spudienė, A. Sukauskas, dr. J. Valaitis.
I valdybą - J. Skorubskas ir dr. J. Valaitis;
I izdo globėjus - A. Sukauskas
3. AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA:
V. Abraitis, E. Bartkus, O. Biežienė, T. Blinstrubas, P. Bučas, P. Kašuba ir A. Laikūnas.
I valdybą - T. Blinstrubas ir P. Bučas
I izdo globėjus - V. Abraitis
4. AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SANDARA:
A. Andriulionis, dr. V. Dargis, A. Devenienė, J. Kuzas, Jr. T. Kuzienė, dr. K. Šidlauskas ir G. Lazauskas.
I valdybą - dr. K. Šidlauskas ir G. Lazauskas;
I izdo globėjus - A. Chaplikas.
5. SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE:
A. Chaplikas, E. Mikuzienė ir P. Dargis
I valdybą - P. Dargis
6. LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS AMERIKOJE:
T. Mack, dr. V. Šimaitis, ir V. Yucius.
I valdybą - dr. V. Šimaitis.
7. AMERIKOS LIETUVIŲ KAT. MOTERŲ SĄJUNGA:
J. Rotsko, E. Vilimaitė ir dr. A. Rugienė;
I valdybą - Emilija Vilimaitė
8. LIETUVOS VYČIAI: I. Sankus, dr. L. Šimutis, dr. L. Kriaučeliūnas;
I valdybą - dr. L. Kriaučeliūnas.
9. ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ STUD. SĄJUNGA:
pristatys savo atstovus vėliau.
10. LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS: K. Radvila, L. Tamoliūnas ir V. Jokūbaitis;
I valdybą - K. Radvila
11. VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ SĄJUNGA: J. Lekas, A. Stankus ir J. Pakalka;
I valdybą - J. Lekas
12. AMERIKOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ FEDERACIJA:
A. Milunas, J. Talandis ir A. Jankūnas;
I valdybą - A. Jankūnas
13. AMERIKOS LIETUVIŲ DEMOKRATŲ LYGA:
St. Balzekas, Jr., J. Nasvytis ir R. Mulokas;
I valdybą - St. Balzekas, Jr.
Visas suvažiavimas bendru nutarimu į valdybą išrinko kun. Adolfą Stašį.

PARODA "LIETUVIAI KANADOJE NUO 1948 METU" OTTAWA PUBLIC LIBRARY PATALPOSE. Iš dešinės: senatorius Paul Yuzyk, direktorius Claude Aubry, J. V. Danys, G. Procūta, P. Daunius, Boris Swirskyj, dr. E. Parups ir J. Simanavičius. Nuotrauka: Lado Giriūno

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikūlimą Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ,
Redaguoja Redakcinę Kolegiją

Telefonas: (514) 366-6220.

Second Class Mail Registration NO. 1952 Return postage guaranteed.
Postage paid at Lachine, P.Q. Published by The Independent Lithuania
Publishing Co. at 7722 George Street, LaSalle, P.Q. Canada. H8P 1C4.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$ 12.00, visur kitur - \$ 13.00. Rėmėjo
prenumerata nuo \$ 18.00

P.s. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba Leidykla neatsako.

Sukaktys Šviečia ir Kitomis Spalvomis

Pasiekėme išeivijoje laikotarpį, kai su pasididžiavimu pasižiūrime į organizacijų arba institucijų sukačius. Jos jau beveik be išimties signalizuoja artėjimą į 30-ųjų metų minimumą... Didžiojoji ištverme, džiaugiamės užregistruotais, paminėtais rezultatais, su šypsena, kartais ir nostalgija žvelgiame į nuotraukas. Pasiryžtame, kad gal ir su kiek mažesne energija ar entuziazmu - nenuleisti rankų ir toliau.

Su rūpesčiu (ir ne tik dėl savęs) sužinome vienos ar kitos organizacijos menkumą, taip kaip ir neišvengiamą pasitraukimą iš veiklos pavienių asmenų. Tikrai liūdna ir skaudu pasidaro, kai sutinkame vieną kitą tėvynainį, palikusių vienišų - vienišą, kartais be globos, kartais be sveikatos. Laikui vis bėgant - atsiras tokių daugiau. Jaunimas gi, gyvenimo sąlygų gal bus priverstas labiau išsisklaidyti išsibarstyti plačiose šio kontinento žemėse.

Atėina laikas rimtai ir realistiškai susirūpinti, kad neprarastumėm - jauni ar susenę - kontakto su mūsų veikla ir vienas su kitu. Atėina laikas susirūpinti savais globos namais, beplanuojant įvairių centrų praplėtimus, priesatus, o kai kur - net ir pardavimais, gal ir likvidavimais. Sukurkime centruose skyrių, kur lietuviai galėtų išsinuotuoti kambarį, turėti, reikalui esant, bent minimalią priežiūrą kad ir nebūnant invalidu. Užsimojus, galima būtų įtraukti į tokį projektą latvius ir estus, ir tokiu būdu palengvinti ir suderinti tokių centrų steigimą bendromis baltiečių jėgomis.

Jeigu prieš 15 metų (vėl sukaktuviškai skamba) tokios mintys, kad ir užmestos, nepriėjo, nes visa tai atrodė dar labai neapgalvota ir toli, tai šiandien jos apšviečia tokius kampeles, į kuriuos nelabai norisi pažvelgti. Būdami vienoje vietoje, kad ir mažiau pajėgūs, vistiek dar galės būti naudinti vienas kitam ir bendram mūsų reikalui. Senai išeivijoje gyvenančios tautos šias problemas yra išanalizavusios ir gerai susiorganizavusios joms spręsti. Prie LB-ų skyrių reikėtų turėti po asmenį socialiniams reikalams, ir tuomet gal toks platesnio masto projektas rastų kelią ir būdą būti įgyvendintas, pasitariant tarp visų skyrių.

Kiek dar sukaktių praleisime, kad prieitume prie išvados, jog mums tokio projekto reikia? NL

IR GERA, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

APGAILĖTINI
NESUSIPRATIMAI

"Prašome patalpinti artimiausiam Jūsų laikraščio numeryje žemiau paduodamą mūsų pareiškimą:

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas p. V. Kamantas pranešė, kad Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdybos posėdyje, įvykusiame rugsėjo mėn. 29-tą dieną, VLIKO pirmininkas dr. K. Bobelis įžeidė PLB ir JAV LB ryšį, prie VLIK'o p. A. Gurecką ir vienašališkai pareikalavo pasišalinti iš VLIKO valdybos posėdžio. Šiuo pareiškiame visuomenės žiniai, kad LFB sąjūdis, kaip viena iš VLIK'ą sudarančių grupių, nepatiria šitokiame VLIKO pirmo ninko pasielgimui ir nuo jo atsirišo.

Lietuvos Fronto Bičiulių Tarybos Prezidiumas.

* Skaitytojų informacijai primename kad šios Tarybos Prezidiumą sudaro P. Algis Raulinaitis - pirmininkas, Edmundas Arbas ir Zigmas Brinkis. Red. 2 psl.

KODĖL TECHNIŠKI
DARBAI LĖTAI
VYKSTA ?

"Šiuo siunčiame Pasaulio Lietuvių Dienų Kontrolės Komisijos Pareiškimą su prašymu, kad tas pareiškimas būtų atspausdintas Jūsų redaguojamos Nepriklausomos Lietuvos artimiausioje laidoje.

PLD Kontrolės Komisijos Aktą esame pasiuntę Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybai prašydami, kad mūsų visuomenė būtų tinkamai informuota. Dėl mums nežinomų priežasčių tai nėra padaryta, todėl mes laikome tikslinga tą pareiškimą skelbti spaudoje.

Pagarbiai Jūsų

Vytautas Banelis
PLD Kontrolės Komisijos
Pirmininkas
Spalių mėn. 25 d., 1979 m.

PASAULIO LIETUVIŲ
DIENŲ KONTROLĖS KOMISIJOS
PAREIŠKIMAS

Kontrolės Komisija ryšium su turėta Pasaulio Lietuvių Dienų revizija, pareiškia sekančią:

1. Pilnos sudėties (penkių narių) Kontrolės Komisija pradėjo savo darbą 1979 m.

Anglų ir lietuvių spaudoje jau buvo rašyta, kad naujai išrinktas Brazilijos prezidentas J. Quadros dar prieš jo išrinkimą lankėsi Maskvoje ir Kuboje. Tai, be abejojimo, patraukė labai daug komunistų ir jų bendraminčių balsų Quadros naudai. Reikia žinoti, kad Brazilijoje bendrai paėmus, komunistų, sakytume, kad ir nesąmoningų, yra labai daug. Kraštas labai atsilikęs ir jo socialinė santvarka yra labai pasenusi. Gyventojų tarpe vyrauja baisi nelygybė: arba milijonierius, turtuolis, arba visiškai beturtis ir skurdžius. Ypač sunkios gyvenimo sąlygos yra žemės ūkyje, kur darbininkai niekada neišmoka savo darbdaviui skolų už maistą ir drabužius... Vyksta baisus išnaudojimas. Tokiose gyvenimo sąlygose ir tokioje atsilikusioje santvarkoje, suprantama, kad nieko kito nežinant, komunistų šalininkų netrūksta.

Pietų Amerikos valstybių valdžios yra labai nepastovios: vyksta nuolatiniai sukilimai ir perversmai. Juk savo laikų diktatorius Peronas uždarė Lietuvos Pasiuntinybę, kuri turėjo išsikraustyti į Urugvajį. Ministeris dr. Kazys Graužinis buvo akredituotas visai Pietų Amerikai, tačiau Argentina automatiškai atpuolė. Peronas po karo užvedė flirtą su Sovietų Rusija ir norėjo su ja pelningai "pabizniti". Rusai pareikalavo uždaryti Lietuvos Pasiuntinybę. Peronas tą jų norą išpildė.

Šiandien Kuba jau sudaro komunistinį pavojų, nors ji yra tik maža sala, su nedideliu gyventojų skaičiumi. O jei kalbėsime konkrečiai apie Braziliją, tai reikia atminti, kad tai yra milžiniškas kraštas, ketvirtas savo didumu (teritorijos atžvil-

birželio 21 dieną ir baigė 1979 m. rugsėjo 19 d., pagal turėtas sąlygas patikrinama ir išlaidų bei kitus dokumentus.

2. PLD bei jos atskiri renginiai iki š. m. rugsėjo 19 d. neparuošė ir Kontrolės Komisijai pagal PLD nuostatų reikalavimus nepristatė galutines pajamų ir išlaidų apyskaitas bei PLD apyskaitų suvestinę, todėl Kontrolės Komisija negalėjo nustatyti tikslias turėtų pajamų ir išlaidų sumas.

3. Kontrolės Komisija ieškojo kelių su PLD Org. Komitetu bendradarbiauti ir tuo tikslu turėjo du pasitarimus, bet nebuvo pasiekta norėtų rezultatų.

4. Kontrolės Komisija pilnai supranta mūsų visuomenės pageidavimą turėti aiškesnių davinių apie PLD finansinį stovį, tačiau apgailestauja, kad dėl aukščiau išvardintų aplinkybių to atlikti negalėjo. Kontrolės Komisija visgi pageidauja, kad tą pagrįstą visuomenės reikalavimą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybė neatidėliojant įvykdytų.

5. Esamai padėčiai susidarius, Kontrolės Komisija laiko savo užduotį, pagal turėtas galimybes, atlikusi ir

giu) visame pasaulyje. Brazilija užima 8.516.037 kvadratinų kilometrų ir turi apie 100 milijonų gyventojų. Už Braziliją yra didesnės tik trys valstybės: Sovietų Rusija, Kinija ir Kanada, kuri valdo 10.349.149 kv. km. teritoriją ir turi virš 24 mil. gyventojų. Tuo būdu savo teritorija Brazilija yra didesnė už Jungtines Amerikos Valstijas, kurių teritorija siekia šiame kontinente tik 7.821.680 kv. km., arba 2.977.124 kv. mylių. Žinoma, bendrai paėmus, Brazilija tebėra apytuštis kraštas, nes Amerika būdama mažesnis kraštas, turi virš 200 mil. gyventojų. Vienu žodžiu, Brazilija yra puiki dirva komunizmui plėstis. Ir jei naujas Brazilijos prezidentas pasuks komunizmo keliu, tai ten yra milžiniškas pavojus laisvajam pasauliui ir puiki dirva partizaniniam karui. Kraštas neturi gerų kelių, turi daug džunglių, neprieinamų vietų ir nemažai laukinių gyventojų.

APIE AMERIKOS
DIPLOMATUS

Patirtis rodo, kad JAV neturi pakankamai gerų diplomatų. Tiesa, yra vienas kitas patyręs, karjeros diplomatas. Tačiau JAV diplomatų daugumą sudaro dažnai pripuolami žmonės, arba specialiai parenkami turtuoliai, kurie turtingais galėjo pasidaryti visai atsitiktinai, nebūdami labai gudrūs, o tuo labiau diplomatai... Milžiniškos Amerikos klaidos, tvarkant pasaulį po Pasaulinio Karo, aiškiai parodė jų diplomatų trumparegiškumą ir visur rusų šnipų įsiviešpatavimą. Reikia tik prisiminti Kiniją ir jos likimą; Lenkijos išdavimą; Vokietijos suskaldymą ir sau kelio neturėjimą prie Berlyno. JAV politika Kubos atžvilgiu yra labai pamokan-

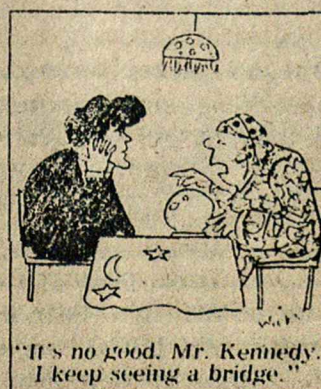
turimą Aktą persiunčia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybei.

6. Kontrolės Komisija pasiūlyk sau teisę padaryti sprendimą ir sudarytą Aktą, reikalui iškilus, tinkamai apginti.

Vytautas BANELIS
Jonas KARPIS
Jonas AUKŠTAITIS
Juozas KRIŠTOLAITIS
Jeronimas PLEINYS

"Dėkodami už gražiai atspausdintas skulptūrų nuotraukas, siunčiame \$ 10 auką... Sveikiname su laikraščio pagerėjimu. Kiekvienas numeris darosi įdomesnis savo straipsniais ir gausiomis vietinėmis žiniomis. Linkime... visiems redakcijos darbuotojams geriausios sėkmės ir ištvermės."

Su gilia pagarba
J. ir Pr. Baltuoniai

Priešrinkiminiai
Rūpesčiai... Amerikoje

GELBĖKIME ČESIŪNA!

ti ir daug pasako, kokia yra apdairi jų užsienio politika ir kaip blogai yra informuojamas Valstybės Departamentas. Nesinorėtų tikėti, kad panašiai atsitiks su Brazilija, Tai būtų antroji, pati stambiausia JAV diplomatų klaida po katastrofos Kinijoje.

Kaip nekeista, bet, rodos, tai yra tikra tiesa, kad JAV neturi savo Diplomatinės Akademijos (specialios mokyklos diplomatams ruošti). Ir tai turtingiausia pasaulyje valstybė. Čia kaip pavyzdį galiu nurodyti Sovietų Sąjungą, kuri ne tik turi savo diplomatams ruošti Akademiją, kurios veikla yra pusiau slapta, bet ji turi specialias mokyklas - Institutus viso pasaulio komunistų vadams ruošti. Net toks tamsus kraštas, kaip Kongas, jau bolševikų senai buvo numatyti paruošimui ir paruošti Lulumba, Guzena ir kiti. Juk kiekvienoje dabar naujai įsikūrusioje Afrikos valstybėje, kaip Ghana ir kitose, yra pilna komunistų paruoštų vadų, agitatorių, šnipų ir kitų visokio plauko komunistų bendrakeleivių. Mes stebimės, kad komunistams sekasi. Bet kodėl jiems nesi-seks, kad visur pilna jų gerai paruoštų agentų. O JAV nusiųstas diplomatas į naują Afrikos valstybę, nesiorientuoja ką veikti ir ką daryti.

RUSŲ DIPLOMATŲ
PARUOŠIMAS

Nuo 1935 m. Stalinas pradėjo šnairuoti į žydus, kurie sudarė didelę daugumą sovietų diplomatų nuo komunizmo įsigalėjimo pradžios - 1918 metų pabaigos. Stalinui tai labai nepatiko, kad beveik visur diplomatai buvo žydai. Ir juo toliau, juo daugiau jis jais nepasitikėjo. Buvo įkurta diplomatinė mokykla, kuriai kandidatus pradėta rinkti ne tik tarp gabių studentų, bet ir žiūrėta jau į gabius (ypač kalbomis) gimnazistus, 7-8 klasių. Rinkti tik rusai ir bendrai visi surusėję. Žydų nepriimdavo. Žinovai teigia, kad dabartiniu metu Karo Akademijon ir karo mokyklon parenkami tik rusai. Kitų tautybių kandidatai laikomi neištikimais. Daugelis gali įsitikinti, kad naujieji rusai diplomatai tikrai yra gerai paruošti, atlieka žvalgybinę praktiką.

Būtų naudinga raštu kreiptis į visas Helsinkio sutartį pasirašiusias valstybes, (išskyrus Sov. Sąjungą), prašant talkos vardan Helsinkio sutarties.

Kreiptis į pasaulines organizacijas, ginančias politinių kalinių teises, jei Česiūnas tebėra Sovietų Rusijoje ir politinių kalinių retežiuose.

c) Visi geros valios lietuviai rašo atatinkamus laiškus Vokietijos atstovybėms ir kitiems.

Gynėme Simą Kudirką, Praną ir Algirdą Brazinskus, giname daugelį kitų iš Sovietų kalėjų norinčių ištrūkti į kaimą ir Vlada Česiūną. Jo atvejis yra skirtingas ir aiškinimų. Nesėdėkime sudėję rankas, kai pavagiami mūsų tautiečiai. Juk žmonių kankinimai ar jais prekyba - yra visose pasaulio pamerktose.

Vakar pagrobtas Vladas Česiūnas, rytoj gali būti kas kitas, gal šias eilutes skaitantis...

Siūlau rinkti spaudos iškarpas apie Vladą Česiūną tiek iš lietuviškosios spaudos, tiek iš užsienietiškos. Ir laiškus, dokumentus tuo reikalu. (Su laiku gal gali būti panaudota knyga ir filmas).

Sužinojus apie Vl. Česiūno dingimą, lietuvių veikėjas Andrius Šmitas kreipėsi į Vakarų Vokietijos vyriausybę Lietuvių Bendruomenės vardu, pranešdamas įvykį ir prašydamas Vokietijos vyriausybę imtis deramų veiksmų išaiškinti žmogaus grobikų, pagrobtojų grąžinti jo pasirinktai laisvei. Vokietijos vyriausybė pažadėjo prašytą paramą.

Netrukus tą patį pranešė lietuvių kultūrininkas ir žurnalistas Kazys Baronas, iš Kanados persikėlęs į Vak. Vokietiją.

Lietuvio pabėgėlio Vlodo Česiūno pagrobimą skelbė ivairi užsienio spauda.

Mes, užsienio lietuviai, negalime likti pasyvūs mūsų krašto okupantams rusams v a g i a n t lietuvius iš demokratiškų valstybių. Reikia veikti gyviau, organizuočiau, plačiau ir įtakingiau. Siūlau:

a) Vokietijos lietuviams sudaryti Komitetą Vladą Česiūnui gelbėti iš Vokietijoje gyvenančių įtakingų vokiečių, lietuvių ir kitų tautybių asmenų. Jie išdirbs detalius veiklos planus.

b) Užsienio lietuviai organizuoja grupes Česiūnui pagelbėti. Tokios grupės ar Komitetai galėtų būti sudaryti iš skirtingų organizacijų, veikiančių atskirai: sportininkai, jaunimas, vadovaujančios organizacijos, skautai, šauliai, birutietės ir kt.

Tos grupės ar komitetai ieško talkos užsieniečiuose, rašo spaudoje, skambina radijo, televizijos stotims, vyriausybėms atstovams. Ypatin-gai svarbu prašyti Vokietijos ambasadas, konsulatų talkos aiškinant Česiūno pagrobimą.

Būtų naudinga raštu kreiptis į visas Helsinkio sutartį pasirašiusias valstybes, (išskyrus Sov. Sąjungą), prašant talkos vardan Helsinkio sutarties.

Kreiptis į pasaulines organizacijas, ginančias politinių kalinių teises, jei Česiūnas tebėra Sovietų Rusijoje ir politinių kalinių retežiuose.

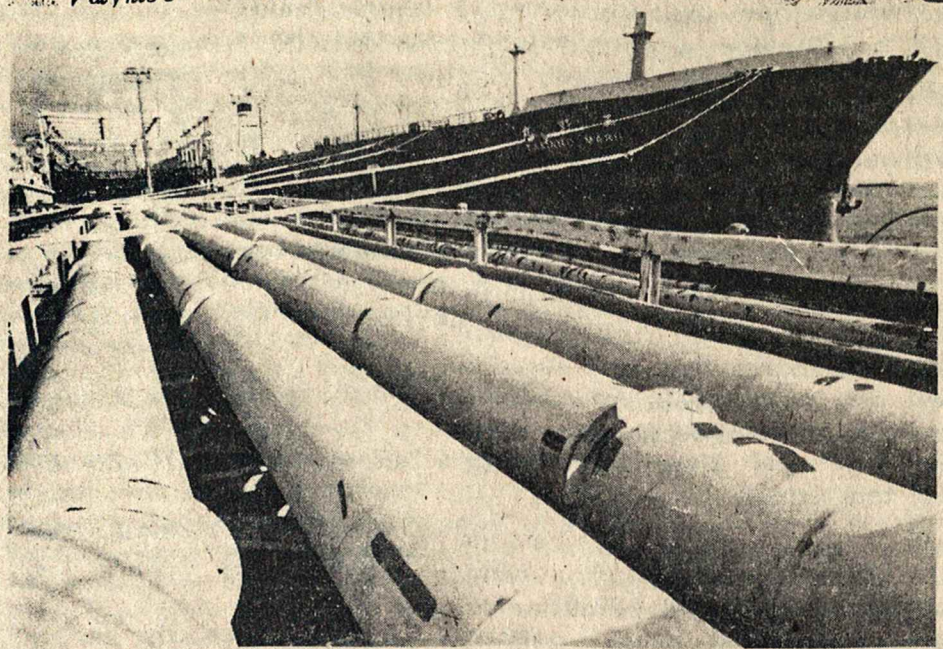
c) Visi geros valios lietuviai rašo atatinkamus laiškus Vokietijos atstovybėms ir kitiems.

Gynėme Simą Kudirką, Praną ir Algirdą Brazinskus, giname daugelį kitų iš Sovietų kalėjų norinčių ištrūkti į kaimą ir Vlada Česiūną. Jo atvejis yra skirtingas ir aiškinimų. Nesėdėkime sudėję rankas, kai pavagiami mūsų tautiečiai. Juk žmonių kankinimai ar jais prekyba - yra visose pasaulio pamerktose.

Vakar pagrobtas Vladas Česiūnas, rytoj gali būti kas kitas, gal šias eilutes skaitantis...

Siūlau rinkti spaudos iškarpas apie Vladą Česiūną tiek iš lietuviškosios spaudos, tiek iš užsienietiškos. Ir laiškus, dokumentus tuo reikalu. (Su laiku gal gali būti panaudota knyga ir filmas).

Algirdas Gustaitis
NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Persijos įlanka suteikia 71% visos alyvos, kurią sunaudoja V. Europa.

Geografiškai, tikriau - siai socialiniai ir politiniai - didelė proga sovietų ekspansijai. Žinovai sako, kad už dešimtmečio, Sovietų Sąjunga pritrūks alyvos, kuri jai reikalinga pagerinti ekonominiam gyvenimui...

ALYVA PUMPUOJAMA Į TANKLAIVIUS PERSIJOS ĮLANKOJE

Iranas

ŠI KARTA GAL IR PATIKĖJO MANIM

Liudas DAMULIS

Persija - Iranas dabar jaudina visą pasaulį, nes jos žemės turtas - alyva - yra naudojama civilizacijos ir pažangos amžiuje dideliais kiekiais už Irano ribų.

Iš senų laikų alyvos versmės rūpėjo Anglijai ir Rusijai. Kadangi jau tada sveitimieji Iraną išnaudojo, tai jis ėmė priešintis anglams ir savo naftos versmės suvalstybino. Iranas galėtų jo tai padaryti, nes Anglijos galybė susilpnėjo ir Maskva ji palaikė.

Persai - iranėčiai didžiuojasi garsia praeitimi. Bibliniais laikais buvo vienos galingiausių valstybių nariai, bet didybė žlugo, kaip ir kitų vien galios besiekiančių valstybių - faraonų Egipto, Graikijos bei Romos imperijos.

Dabar vykstantys neramumai yra labai rimti ir grėšia Viduriniųjų Rytų taikai, nežiūrint visų pastangų, labiau negu bet kada. Šacho nelaimė buvo ta, kad jis per skubiai bandė modernizuoti savo kraštą praradęs kontaktą su ūkininkais, su islamo dvasiškiais, nebepajėgė kontroliuoti slaptosios policijos ir nebesugyveno su savo šeima, kuri besaikiškai naudojosi turtais. Žinome, kai katilas verda - visi kiša pirštus prie šaukštų košei kopti. Pažiūrėsim, kokia košė ir kas ją srėbs.

Aleksandra Vaisiūnienė

Dažnas mūsų tautietis, atvykęs į Kanadą po II pasaulinio karo, čia išgyveno 30 ar daugiau metų. Tačiau daug kas nei nemano visuotiniai jungtis į vietinį ir ypač socialinį bei politinį gyvenimą. Ne paslaptis, kad daug kas iš mūsų gyvena atskirą uždara, veik getinį gyvenimą, nes niekad nepamiršta mūsų gyvybinio tikslo - kovos dėl laisvės ir nepriklausomybės atstatymo.

Dažnai, kai mes minime Nepriklausomybės šventę - Vasario 16-tąją, pasikviečiame pas save šio krašto visuomenės atstovus ir žymius valdžios pareigūnus ar parlamentarus. Jie mus sveikina ir linki čia reikiamai įsikurti ir laisvai gyventi. Bet kai minėjimuose ir kitomis progomis mes įtikinančiai kalbame apie mūsų kenčiančią tėvynę bei jos okupanto vykdomą genocidą, atrodo, nesusilaukiame jai veikio atgarsio ar respekto.

Neseniai virš minimo tema man teko privačiai pasikalbėti su kaimynų anglu. Jis taip pat, atrodo, manęs klausėsi su gera abejojimo doze. Bet aš primygtinai prašiau atsilipti į mano išvedžiojimus. Jis, kiek luktėjęs, pastebėjo, kad mes ir kitų tautų ateiviai po II pasaulinio karo pasitraukę iš tėvynės, čia laisvame krašte esame lyg nerealūs. Mūsų įtikinėjimai apie pavergtą tėvynę ir komunizmo grėsmę, jam dažnai yra panašūs į verkšlenimą ir dejonę.

Karčiai pergyvenau šį priekaištą, bet pokalbio nenorėjau nutraukti. Atkirtau, kad jo čia paminėtas "verkšlenimą ir dejonę", galima išgirsti iš įvairių tautų ateivių, kurie čia atvyko ne laimės ieškoti, bet bėgo nuo komunizmo, tautų pavergties ir jų pavergtas tėvynes ir komunizmo padarytas skriaudas. Jie sako iš širdies teisybę, o ne melą. Jie liudija apie savo tėvynėse žmogaus teisių paneigimą ir niekur kitur, bet Europoje, tame žmonijos civilizacijos ir kultūros lopšyje ir centre. Negalima tai vadinti verkšlenimu ir dejonėmis. Žmonės, ištrūkę iš komunistinės vergijos, nieko kito neturkšta ir neprašo, o tik laisvės ir savarankiško gyvenimo pavergtoms tautoms...

Susimąstė mano kaimynas ir, ilgiau patylėjęs, vėl prabilo:

-Kiek aš žinau turbūt tik rusai vykdė ir vykdė genocidą. Man atrodo, kad tikri komunistai to nedarytų. Jų skelbiami tikslai man atrodo šviesūs, nes jie siekia išlaisvinti žmogų nuo kapitalinio išnaudojimo.

"Visai nesutinku su tokia rusų komunistų tikslų samprata - griežtai atkirtau - Europoje, iš kur mes esame kilę ir asmeniškai komunizmą patyrę, didžiausią medžiaginį ir dvasinį išnaudojimą, vykdė pavergtose šalyse tik komunistas...

-Į Vakarus atvykęs rusų

rašytojas ir humanistas A. Solženicynas sako, kad komunizmas daugeliui amerikiečių atrodo, kaip pats mažiausias blogis, nes ten daug kas yra pasinėręs į kraštutinio liberalizmo teorijas ir todėl nenori matyti pavergtų žmonių kančių. Tokie liberalai aiškiai simpatizuoja socializmui ir komunizmui. Amerikos universitetuose šiandien, girdi, būti marksistu net garbė. Užtat ten yra daug marksizmo katedrų. Šitoks intelektualų nusiteikimas komunizmo atžvilgiu labai ramina Vakarus. Girdi, Vakarams nėra ko bijoti...

-Bet tai klaidingano monė. Komunizmas tikrai neša pavojų visam laisvam pasauliui. Reikia tik praręgti ir tada pastebėsime atslenkančią raudonąją lavą...

Aš visada kalbėjau ir kalbėsiu apie komunizmo pavergtų tautų kančias. Aš kartu bandžiau ir bandau perspėti laisvą žmogų, kad jam grėsia komunizmo pavojus ir per tai laisvės netekimas. Šis įspėjimas - neverkšlenimas. Tai nuoširdus noras įtikinti laisvą žmogų ir tautas, kad pasisaugotų ir laisvės neprarastų...

-Taip, taip, gražus tamsos noras įspėti mus, jei tai ne... tik gražūs žodžiai - pradėjo vėl kaimynas - įspėjimui pagrįsti reikia įrodyti faktų.

-Gerai, kad norite faktų. Bet gal bus dar geriau, jei faktus pateiks "Toronto Sun" dienraščio bendradarbis Robertas REGULY. Jis Western Universitete akademikams ir studentams skaitė paskaitą ir tvirtai teigė, kad Kanados saugumo organai pralėnėmą ir dejonę", galima laimi kovą su rusų šnipinė jimu ir subversija Kanadoje. Šimtai agentų čia veikia nuo 1923 metų, nes čia jiems lengviau "dirbti" negu Amerikoje. Dabar ypač šnipinė jimas plečiasi. Agentai stengiasi skleisti komunizmo nekenksmingumo "informacijas", kurios tačiau yra priešingos tikrai teisybei. Manytina, kad ir Kanadoje yra nemažai žmonių, kurie nesiorientuoja situacijoje ir tas "informacijas" laiko tikru pinigų.

-Bet gal būdingiausia yra tai - sakė žurnalistas R. REGULY - kad rusų agentai slapta įgabena pinigų ir ginklų į Quebecą bei pasirodžia bei treniruoja kanadiečių - prancūzų partizanus karo veiksmų taktikai. Rusai, galbūt, nori padaryti antrą Kubą Gabece.

Mano kaimynas jau neprieštaravo tik apgailestavo, kad nežinojė ir todėl negalėjęs paskaitos pasiklausyti. Tad paėmęs studentų laikraštį "The Gazette" atydziai perskaitė ten idėtą straipsnį, atpasakojantį žurnalisto R. REGULY įdomią paskaitą.

Iraš atsisveikinau su kaimynu, tvirtai įsitikinęs, kad kalbant apie mūsų pavergtą tėvynę, čionykščiams žmonėms reikia duoti medžiagos, kur tiesioginiai yra kalbama apie jiems grėsiantį pavojų...

Onutės Antanaitienės Šlepetėlės

Pagyvenę kelias dešimtis metų išeivijoje, daugumas iš mūsų išėjo jau į pensiją. Senatvė ir ligos nęjučiomis pradėjo įsibrauti į mūsų namus. Kai kuriems jau ir "Angelas Sargas" akis užspaudė ir jau šv. Petras su raktų krūva prie dangaus vartų laukė, išleidimui ir dangaus karalystę. Spaudoje vis dažniau ir dažniau tenka matyti, kad vienas po kito mūsų tautiečiai iškeliauja į amžinybę.

Onutei Antanaitienei kelias į kapinių rajoną taip pat pasidarė gerai pažįstamas, nes dažnai tenka tuo keliu važiuoti ir draugus į amžino poilsio vietą palydėti. Ji nuotų visų pergyvenimų taip pat pasidarė baikšti ir prietaringa. Čia, Venezueloje, dar daug kas prietariai tiki. Jei juoda peteliškė įskrido į kambarį, tai reiškia, kad tuos namus ligos apstos. Jei krankliai suka apie tavo namą ratu, tai reiškia, kad užuodžia lavono kvapą. Jei prieš einant į darbą juodas katinas perbėgo kelią, tai ta dieną visai neinama į darbą, nes turėtų būti didelių nemalonumų įstaigoje. O jeigu jau kunigą pamatysi einant į namus, tai jau "sudiev, gyvenimėli".

Tačiau iš visų ateities spėliojimo ženklų pats nemaloniausias buvo - nepatikėsite - tai Onutės Antanaitienės naujų šlepetių pirkimas.

Onutei einant per kambarį, ji staiga pajutė, kad atplyšo šlepetė. Še tau kad nori, teks važiuoti į miestą ir pirkti naujas šlepetes. Bet ką padarysi, nieko amžino nėra, keletą metų atlaikė, buvo stiprios ir patogios.

Antanaičiams šiuo metu nuvažiuoti į miesto centrą, sudaro didelių nepatogumų, nes visos miesto centrinės gatvės išgrautos dėl statomo požeminio traukinio. An-1979. XI. 14.

tanaičiai gyvena miesto pašonėje, kur yra krautuvų, bet vis kitokios rūšies o rūbų ir batų krautuvų visai nėra.

Reikės greičiausiai važiuoti į Cementerio (kapinių rajoną), tarė sau Onutė, nes tenai, vieną kartą pravažiuojant, centrinėje gatvėje matė didelę "Rex" batų parduotuvę.

Onutei namuose sunku vaikščioti su atplysusia šlepete, vis turėjo einant ar tai koją pakelti į viršų, ar vilkti žemę visą šlepetę. Vyras matydamas taip vaikščiojant žmoną, net nervuotis pradėjo. Atrodė, lyg ji šlaba būtų ir jis pats prašė žmoną, kad kuo greičiausiai važiuotų šlepetių nusipirkti.

-Gerai, jei jau taip nori, galėsiame važiuoti rytoj - tarė žmona.

Kaip nutarė, taip ir padarė, sekančią dieną išvažiavo.

-Žiūrėk, Kaziuk, kokia laimė, kaip tik viena mašina išvažiuoja ir mes galėsime jos vietoje pasistatyti savo mašiną, visai priešais krautuvę.

Ieina Onutė į batų parduotuvę ir prašo parodyti šlepetių. Pasirinkimo nebuvo, buvo tik dviejų rūšių šlepetės, vienos baltos, o kitos juodos. Baltos lyg būtų gražesnės, bet labai nepraktiškos, nes Onutei dažnai tenka išeiti į sodelį lapų pagrębti. Pirks juodas, pagalvojo sau, nors jos nebuvo Onutei visai prie širdies, nes buvo apvedžiotos balto kraliko odos pukeliais ir surištos baltas bei juodais šniūreliais. Truputį "želabnos" atrodė, pagalvojo sau Onutė. Bet gal nieko, apsi-prasiu. Parvažiuosiu namo, Onutė tuojau apsimovė naujomis šlepetėmis o vyras tai pastebėjęs pasakė žmonai:

-Bet dabar, Onute, su naujom šlepetėm atrodai, kaip "batuotas katinas".

-Svarbu, kad tik būtų stiprios ir patogios - atsakė žmona.

Atrodė, kad tuo reikalas ir turėjo baigtis, bet kur tau, nuo čia tik prasidėjo visa šlepetių problema. Onutei kas kartą, kai tik reikėjo mautis šlepetėmis, rodydavosi, kad jos yra labai "želabnos" ir tinka tik numirėlei rodyti. Nusimovusi šlepetes, apžiūrėjo, norėjo tą baltą kailiuką išimti ir pukelius nukirpti, bet jie buvo įsiuti tarp pamušalo ir šlepetės viršaus ir negalima buvo jų atardyti. Galvojo tuos baltus pukelius nu-dažyti, bet sušlapę pukeliai sulips ir vėl nieko neišeis. Onutei tos šlepetės patiko tik nakties metu, kai nesimato spalvų, kada eidavo į virtuvę vandens atsigeriti.

Vyras pradėjo pastebėti pas Onutę blogą nuotaiką. Ji buvo nekalbi, susirūpinusi ir net kartais pikta be reikalo. O Onutė bijojo vyrui prisipažinti to viso nerimo priežasties, kad čia kaltos buvo tik tos "želabnos" šlepetės. Onutė vistiek galvojo, kad vieną dieną tų šlepetių nusikratys.

Pas Antanaičius vieną kartą į mėnesį ateina iš senelių prieglaudos vienuolė, seselė Teresė, dvių rūbų, ar kitokių aukų pasirinkti. Šeštadienį kai ji ateis, tai nieko vyrui nesakiusi, imsi ir padovanos tas šlepetes į senelių prieglaudą.

Šeštadienį, po pusryčių, kaip paprastai, vyras išėjo į terasą spaudos paskaityti. Staiga vyras šaukia Onutę, kad seselė Teresė atėjo.

-Gerai, tuč tuojau ateinutė Onutė.

-Labą dieną, seselė Teresė, kaip laikotės, kaip Jūsų senukai?

-Nagi žinote, kova be galo. Turime apie 150 senukų, vi-sus reikia apmokyti pavalginti, apvalyti, o iš valdžios

gauname labai mažą pašalpą. Tai taip ir ubagaujame pas gerus žmones. Jums ponai Antanaičiai, mes esame labai dėkingi. Jus tokių geri esate, kai gauname iš Jūsų rūbus, tai net lopyti nereikia.

-Čia tai tikrą tiesą sakote Teresėle, kaip gi galima duoti tokį rūbą, kurį išmes-ti reikia. Atiduodu visai gerus ir net kartais pasnaujus rūbus. Šiandieną kur duodu abi eilutes, yra visai naujos, daviau pirmą kartą išvalyti, bet kai sugrąžino, buvo gerokai susitraukusios ir mano vyras visai jų nešioti negali, per mažos pasidarė.

Seselė Teresė susivyniojo gautus rūbus ir jau norėjo išeiti, tik staiga Onutė iš po pažasties ištraukė batų dėžutę ir atidariusi padavė seselėi Teresėi - tai bus Jūsų senutėms.

Sesuo Teresė, pamačiusi šlepetes, džiaugsmingai sušuko:

-Kokios gražios "nabaš-ninkės šlepetės". Kaip Jūs, ponai, atspėjote, kad jos mums taip reikalingos bus, nes už poros dienų baigiasi viena senutė ir bus "nabašnikė" kuo aprėdyti.

Vyras, pasiklausęs žmo-nos pasikalbėjimo su vienuole, tik dabar suprato, kodėl pas Onutę tokia bloga nuotaika buvo.

Onutė, išgirdusi iš vienuolės tokį pasisakymą dėl tų šlepetių, buvo labai patenkinta, nes dabar visai pasiteisino jos nerimas ir pagristas galvojimas dėl tų šlepetių.

Vienuolei išėjus, Onutė tarė vyrui:

-Matai, Kaziuk, kad ir seselė Teresė tos pačios nuomonės buvo, kad tos šlepetės tik "numirėlei" tiko.

Vyras nieko neatsakė žmonai, tik užklausė jos, į kurį miesto rajoną važiuosime dabar šlepetių pirkti.

* Penkiolikmetė amerikietė Janie Hubschmann mokykloje ypač domėjosi Viduriniųjų Rytų geografija. Ji pasigedo žinių apie Jordaną, parašė laišką J. rdano kara-

liui Husseinui. Karalius jai atsiuntė lėktuvo bilietą ir apmokėjo 2 savaites atostogų Jordane.

(IŠ NIDOS Kalendoriaus) 3 psl.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LITHUANIANS JEWS AND THE HOLOCAUST. dr. Juozas Prunskis. Published by Lithuanian American Council, Inc. Chicago, Ill. 1979. 48 psl. Kaina 1 dol.

Ši dokumentinė brošiūra savo turinyje talpina šiuos skyrius: Jews in Lithuania. Cultura Autonomy. During The Soviet Occupation. Jewish Holocaust Under The Nazis. Saved Jews Disregarding Mortal Danger. Heroic Effort. Letters of Gratitude. Unjust to Accuse the Entire Nation.

Ši labai kondensuota brošiūra anglų kalboje, sugėba duoti "piliulės" formoje.

Ištrauka:

In Chicago there is an Association of Lithuanian Jews... They cherish Lithuania and on the commemoration of Lithuanian Independence Day they send a letter of greeting to the Lithuanians, to be published in the Lithuanian daily "Draugas" in Chicago.

Jewish writer Icchokas Meras resides in Israel. He was saved by a Lithuanian family, raised among Lithuanians and he writes his novels and short stories in Lithuanian. He has made such a written statement:

"On July 28, 1941, I was being taken to a ditch to be shot. Due to chance they decided to return some of the children. Due to another chance, I fell in with people who valued the life of a seven-year old child.

"I repeat as a prayer the names of those people who during the Fascist occupation in Kelmė and its region hid and rescued several Jewish children, of whom I was one - they are Bronė and Juozas Dainauskai, Michalina Legantienė, Adomas Urbelis and Petronėlė Urbelienė-Unikauskienė, Šalkauskai, Stasė Damanskaitė, Stefa Kulevičiūtė, Elena Kaušaitė and her sisters, Konstancija Norkaitė, Butkai, Urbeliai, Aleksandra Grišaitė, Žukauskai, Damanskai, Šimuliai and many others whose names I do not know.

"I repeat as a prayer the names of those people, known and unknown, seen at some time or never seen, who in all of Lithuania, in the cities and towns, in the villages and churchvillages, despite the cruel terror, rescued those condemned to death.

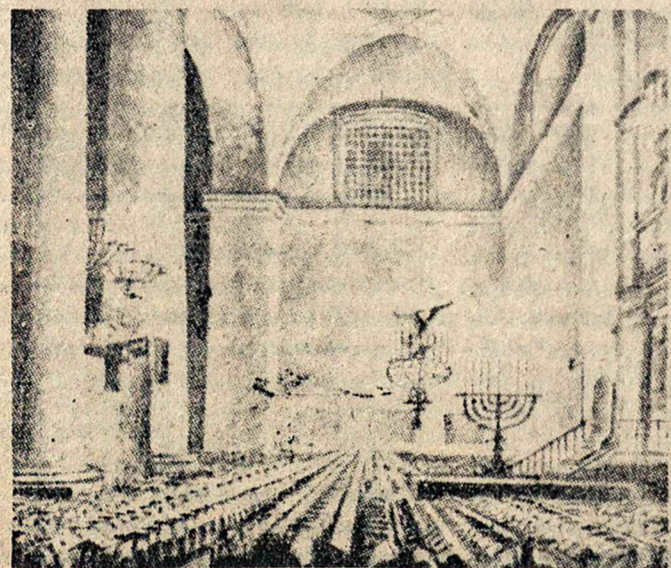
"I repeat as a prayer the names of those people who in the various countries of Europe conquered by the brown plague held out a hand of assistance and friendship, a hand carrying life and bread to those whom the plague wanted to destroy spiritually and physically.

"We have not forgotten and we will never forget. Neither one nor another. Not only because of gratitude or because of the satisfaction of having fulfilled a noble human duty. But also because of the responsibility. History remains history. No one should tear put its pages, drenched in tears and blood, marked with tortures and sacrifice, murders and heroism, no one has such right or such power.

"We cannot forget.

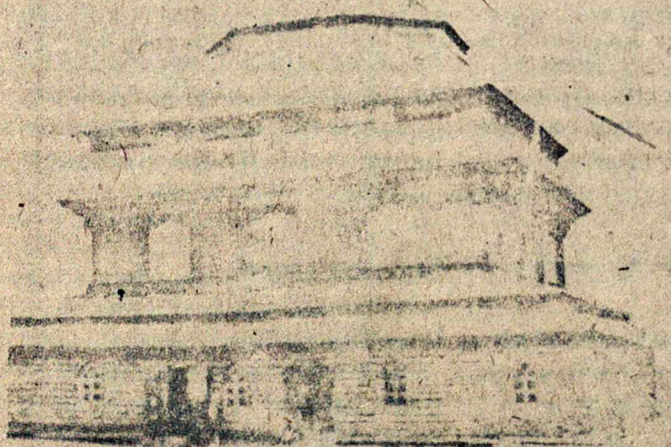
"And not only can we not - but we do not have the right since yesterday is a continuation of today, and tomorrow of this day.

"Today, comforting our children at our bosoms, regardless of what name we call them - Jan or Jonas, Ivan or John, Johannes or Jean - we wish them happiness, a simple nice human future..."

Vilniaus miesto Sinagoga

Piešta F. Smuglevičiaus.

Senoji sinagoga Lietuvoje, Šaukėnuose 4 psl.

dokumentinius faktus aiškiai ir vaizdžiai.

Šaltinių įvairumas, kurių medžiaga buvo naudotasi, kaip ir gyvųjų liudininkų pasisakymai bei nuotraukos, nors tai tik lašas jūroje, bet reikalingas ir būtinas besivystančių įvykių akivaizdoje. Ne tik kitataučiams, bet ir mūsų jaunimui yra būtina pasiskaityti. Pasiskaityti ir duoti kitiems. Duoti kitiems įskaitant žmones, apie kuriuos ši knygelė kalba, nes jie gal ir yra mažiausiai informuoti šiame krašte - apie tikruosius faktus, vykusius Lietuvoje ir kituose Baltijos kraštuose. Tegul tai būna geresnio supratimo žingsnis.

MONSINJORAS. Klemensas Jūra. Leidėjas Bronius Ignatavičius. 1979 m. 383 psl. Kaina nepažymėta.

Autorius pasinaudojo dienoraštinė medžiaga, pasakojimais, laiškais, parašydamas veikalą Monsinjoro Zenono IGNONIO atminimui. Trys sambūs skyrė a-

Ištraukos:

1941 metų gruodžio 21 dieną 14:00 valandą kunigas Zenonas išsileido į tolimą ir baugią keltinę.

Tuometnėje Kauno geležinkelio stotyje buvo šilta ir gera, nors lauke spirtinis retųjų žemųjų šaltis. Sniego buvo giliai priversta, kuris čirpė ir pyko žmonių kojų trypiamas.

/Truputį kelta man visa tai šandien užrašinėti, kada jau per 40 metų nesu matęs sniego... Bet privalau likti ištiktas Brangaus Monsinjoro prisiminimams ir anų laikų tikrovę./

Cyvas ir judrus žmonių skubėjimas geležinkelio stotyje, nežinant, kad labai greitai veikė karo meto judėjimo suvaržymai. Būrat keleivių laukė traukinių į įvairias Lietuvos vietas.

Traukinys į Minską turėjo išeiti apie 15:00 valandą. Baime, ar pavyks iškelti. Ar pakaks turimo mėsos vertės dokumento?

Mėgino sumažinti savo rūpestį, galvodamas, kad visi mūsų žingsniai yra Viešpaties Valtoje, nors žmogus taip pat privalo dėti pastangas, o Dievas padeda, jeigu mūsų užmojai nepritrūksta. Jo valata.

-Gerasti Dievas man padės... -beveik garstai pasakė ir nustramino.

Palengva temo. Žemos metu Lietuvoje dieną trumputė, o naktis - ištisus.

Garstakalbyje pasigirdo aštrus kartiškas balsas, skardžiai nuaidėjęs visats stoties skliautais:

-Traukinys į Minską!

Greitai nuskubėjo su visais keltinės krepšais prie vokiečių kartiško, tvarkančio keleivių judėjimą ir jam įteikė savo keltinės liudijimą, parašytą lietuvių ir vokiečių kalbomis. Kariškis jį labai atidžiai perskaitė.

-Tamsta keltinajame į Minską? Esate katalikų kunigas? Vykstate, kaip karo kapeltonas?

-Taip, vykstu į Minską. Esu kunigas - kapeltonas.

-Gerai. Galite eiti. Traukinys stovi ant penktojo ke-

lio. Paskubėkite... "Praslydau, kaip pateptas", patenkintas pats sau sumurmėjo ir, pasitviesdamas mažą kiltelį lempute, skubėjo susirasti vietą traukinyje, sausakimštal pristigridusiam vokiečių kartų, vykstančių į frontą. Buvo apstengęs tamstais drabužiais su balta kungiška apikakle.

Lygtai 15.00 valandą paliko Kauną. Traukinys lėkė labai greitai, tik sušvilpimu tepasvetkdamas mažesnes stotis ir labai trumpai stabtelėdamas didelėse.

Tirštos tamsos gaubiami nutūrtas šešėliais pranykdamo aptemdyti miestai - kaip pasakytai vaiduokliai statga atstradavo ir dar greitėu išnykdavo...

Ilgos keltinės draugai - vokiečių kartiškait - tylūs, uždarai ir susirūpinę. Savo tarpe kalbėjosi mažai ir tyliai. Kitame skyrtuje buvo linksmesnė nuotaika: gerė lietuvišką degtinę, garstai šūkavo, o kai kas mėgino dainuoti. Vienas iš jų, kiti vadinas buvusiu orkestro dirigentu, garstai pasakojo:

-Tik paklauskite vyrai: mano sūnus buvo paskirtas intendantu viršininku X mieste. Jis nepamiršo pasikviesti seno tėvo Kalėdų šventėms. Tai bent berniokas. Bus labai linksmos Kalėdos...

Kiti juokaudami atsiliepė:

-Jūsų sveikatą, maestro. Jūsų sveikatą jūsų pui-

kaus bernioko intendanto...

Daugelyje kitių vagono skyrių skambėjo juokas ir linksmos kalbos. Nesijautė karo nuotaikų.

Kunigo Zenono kupėje buvo tylu, lyg visi jau miegotų. Pasirėmęs alkūnėmis, pro mažą langelį stebėjo vaiduokliška praskrendančius miestus, miškus, kaimus. Mintys buvo nelinksmos ir siela nerami. Gilus rūpestis suspaudė jo visada per daug jautrią širdį.

-Ką tenai atrasiu? Kokius sunkumus teks nugaleiti? Kaip šiandien atrodo Minskas, Gudijos sostinė? Gal prisiklaidžiojęs, privargęs po praužusio karo apgriautą ir nualintą miestą, vėl skubėsiu ieškoti kelio atgal - į Lietuvą?

-Ne, geriau negalvoti. Geriausia - pasimelsti, sukalbėti rožančių ir pasivesti Maloningos Dievo Motinos Švenčiausios Marijos globai... - nusprendė kunigas

...Ivažiavęs į miškų ir pelkių sritį, traukinys žymiai sulėtino greitį - atsargiai ir lėtai kirsdamas tankų mišką. Staiga pasigirdo aštrus kulkosvaidžių lojimas. Traukinys, gal bijodamas minų, keletą kartų konvulsyviai sutrukčiojęs, žviegdamas sustojo.

Keleiviai, staiga sustojimo sukrėsti, daugumoje iškrito iš savo vietų.

Tylą perrėžė griežtas šauksmas:

-Partizanai...

-Aussteigen...

Visi kūliais ritosi į šaltą sniegą, kur tamsa buvo mažesnė negu vagonuose. Visi griuvo ant žemės.

mės ir kiekvienas, bent nosimi, mėgino išsirausti iš sniegą, nes aštrus plieno bitelių zvimbimas visus baugino.

Kareiviai, disciplinuotomis salvėmis, atsakinėjo į bolševikų partizanų šūvius. Iš abiejų pusių vis blykčiojo liepsnelės, o aitrūs parako dūmai greitai pripildė šaltą žiemos nakties orą...

Susišaudymas truko keliolika minučių, nors atrodė tęsėsi visą amžinybę. Tokiais atvejais žmogus nenoromis praranda tikrą laiko nuovoką.

Vėl pasigirdo aštri vokiška komanda:

-Einssteigen...

"Štai tau..." pagalvojo kunigas Zenonas, - "visai nesitikėdamas patyriau "karo ugnies krikštą". Aišku, šiose apylinkėse sovietiniai partizanai nesnaudžia... Ir - keistas reiškiny - nustebo: "kodėl aš nejaučiu baimės?" Šitas netikėtas pasveikinimas galėjo nevienam kaštuoti gyvybę...

Grėtimame vagono skyriuje ex-maestro, vykstantis pas savo narsuolį sūnų, nepatenkintas burbėjo:

-Žiūrėkite, koks nenaudėlis ekscentrikas, tas mano sūnus. Kas per kvaiša mintis mane pasikviesti. Išstatyti savo seną tėvą šitokiems pavojams...

Dar daugiau jis susijaudino ir nusiminė, kai neužilgo jam reikėjo išlipti į tamsią naktį...

Pirmomis ryto valandomis pasiekė Minską. Daugybė traukinių skubėjo visomis kryptimis. Minsko geležinkelio stotyje judėjimas buvo labai gyvas.

Stotis perkimšta vokiečių kariais. Ilgokai stebėjęs uniformų maišalynę, pamatė karių lietuviškoje uniformoje, su šautuvu rankose.

-Ar esate lietuvis? - abejodamas paklausė.

-Lietuvis... O iš kur jūs?

-O tu ką čia darai ginkluotas ir taip labai toli nuo Lietuvos?

-Esu sargyboje. Saugojam stotį ir apylinkes nuo rusų sabotuotojų.

-Gal žinai, kur aš galėčiau apsistoti iki išauštant rytui.

-Iki ryto palaukite mūsų sargybos būstinėje. Tenai miega kareiviai, laukdami eilės, kada reikės pakeisti kitus budinčius.

Nurodęs kelią į sargybų būstinę, Lietuvos kariavėlis pasiliko, palinkėjęs svečiui ramaus poilsio.

Būstinė - keturios plikos sienos ir viename šone ant žemės su visais drabužiais miegančių apie 15 karių, nugrimzdusių giliame sapne... Kartais, kai kuris iš jų krūptelėjęs visas suvirpėdavo, griebdavosi už ginklo ir vėl palegva nuleisdavo ranką ir pradėdavo ramiai ir giliai alsuoti.

Palaiminės Lietuvos varguolių-kareivėlius, toli nuo tėvynės kovojančius už krikščioniškuosius idealus, prisiglaudė tolesniame kampo ir kietai užmigo.

Kada atmerkė akis - dienos šviesa skverbėsi pro mizerno langiuko nešvarų stiklą. Pašoko ant kojų, ir pasimeldęs sugrįžo į geležinkelio stotį, galvodamas pasidaryti po iki šiol nepažintą Minsko miestą.

Gruodis Minske buvo dar šaltesnis, negu Lietuvoje. Žvarbus vėjas įkyriai skverbėsi ir stingdė šnarius. Miesto tuštumas, tylą ir šaltis baugino keleivį. Jautė norą kalbėtis su šen ir ten skubančiais žmonėmis.

Savijauta buvo keista, neraminanti. Atrodė, kažin kas persekiojo, lietė, gnaibė, krutėjo ir bėgiojo po visą kūną. Pagaliau suprato...

-Nieko nepaprasto: tai tik utėlės...

Vis daugiau dienų, gatvėse daugėjo žmonių. Atsidėjęs stebėjo Minsko gyventojus.

Moterys apsirengusios taip pat, kaip ir vyrai: ilgais auliniiais batais, medvilnės vatiniiais, kailiu apvėdžiotais vadinamais "fufaike". Žmonių veidai suvargę, nepasitikintys, bailūs, bet jų bruožai malonūs.

Atsidėjęs stebėjo kiekvieną praeivį, norėdamas geriau pažinti baltarusius, kuriuos šiandien vadina gudaais. Tikrai - jų siela, per 25 metus sovietinės vergijos palikta be religinės šilumos - buvo užmigdyta Dievo malonėmis...

Tai mano būsima pareiga juos pažadinti, kelti iš sunkaus antireliginio letargo, - pats sau kietai pasakė kunigas, jausdamas kaistančią krūtinę.

ŽODŽIAI RETI BET LIETUVIŠKI

ABALĖSKAS - apdegęs, šakotas pagalys: Kadai pasikūreno pečius, tik abalėškai dar teberūksta.

ABARA - vėpla, žioplųs: Mano sūnus didelis abara - turi jau per 17 metų, o dar nemoka arti.

ABECOTI - draskyti, plėšyti, purtyti: Žiūrėk, ką ten tas šuva abecoja

ABINĖTI - atsidėjęs dirbti - siūti, skaityti ir pan.: Ar ilgai ten abinėsi - akis pagadinsi.

AITOTI - vaitoti, dejuoti: Ligonis smarkiai serga ir labai altoja.

IŠ PADANGĖS MIELOS

/Iš spaudos okup. Lietuvoje ir Išteltijoje/ Parinko J. P-lis

MIRTIES NUOSPRENDIS

Okupuotos Lietuvos Aukščiausias teismas, posėdžia-
vęs liepos 18-23 d. d. Vilniuje, svarstė bylą Jono Mečislavo Plungės, tarnavusio vo-
kiečių okupacijos metais 2-ame savisaugos batalio-
ne pirmos kuopos pirmo būrio vadu. Jis buvo kaltina-
mas vadovavęs būriui, kuris Minske, Slucke ir kitur žu-
dė "tarybinius piliečius".

Teismas paskyrė Jonui M. Plungei aukščiausią bausmę - sušaudyti. Nuosprendis ga-
lutinis ir kasacine tvarka neskundžiamas.

V. CIPLIAUSKO PARODA

Dailininko Vytauto CIPLIAUSKO paroda atidaryta Maskvoje. Čia išstatyti jau pažįstami jo kūriniai, anksčiau eksponuoti įvairiuose Sov. Sąjungos pavergtuose kraštuose. Jų tarpe - operos solistės M. Rakauskaitės ir dailininko L. Trukio, žinomos liaudies dainų atlikėjos M. Kuodžiūtės - Navickienės portretai. Tačiau daugumas kūrinių šioje parodoje yra patiekiami pirmą kartą. Drobėse vaizduojami darbininkai, žvejai, meno veikėjai - mūsų amžininkai, kuriems dailininkas paskyrė ir meistriškumą, ir įkvėpimą. Čia taip pat eksponuojami peizažai, naturmortai, teminės drobės.

DAILININKAS STEPONAS VARAŠIUS

Lietuvos spaudoje kukliai paminėta peizažisto ir portretisto dail. Stepono Varasčiaus 85 metų amžiaus sukaktis. Gimęs 1894 m. Tytuvėnuose, Raseinių apskr. Meno dalykus studijavo Kauno meno mokykloje ir Paryžiuje. Yra sukūręs J. Gruodžio, P. Vaičiūno, savo paties portretus. Kūrė ir bendrinių portretų (Motina, Senis).

PIRMOSIOS KNYGOS VILNIUJE

Dar net 50 m. prieš Vilniaus Universiteto įsteigimą Skorinos spaustuvių Vilniuje buvo atspausdintos pirmosios knygos visoje rytų Europoje. 1552 m. šviesą išvydo psalmynai kalendoriai, skoningai papuošti medžio raižiniais. Trečioji Lietuvos Statuto laida taip pat pasirodė Vilniuje. Leidiniai buvo spausdinami ne lietuvių, bet senąja slavų bažnytinė kalba, kiriliniu raidynau.

RŪPESTIS DĖL KALBOS

Vilniuje prie paminklų apsaugos ir krašto apsaugos draugijos skyriaus suorganizuota lietuvių kalbos sekcija, vadovaujama universiteto doc. J. Balkevičiaus, kuri skelbia karą lietuvių kalbos darytojams. Gaila, ir ji bejėgė, nes techniškus žodžius padiktuoja okupantas.

Pats J. Balkevičius varto-
tokius ausį rėžiančius žo-
džius, kaip "diktorius" vietoje "pranešėjas" ir "konsultacija", vietoj "pastarimas".

* Vakaruose - mūsų niekas neokupavo, o kaip mes pradedame įmaišyti visokius "karus", "karpetus", "šopi-nimus" ir t.t. (Red.)

GANDRAI LIETUVOJE

Antanas Būdvytis, pava-
žinėjęs po Lietuvą, "Literatūroje ir Mene" š. m. rug-
piučio 4 d. pabėrė pluoštą išpūdžių. Jis ten rašo ir apie gandrų:

"Gandrą įpratome laikyti sveikos aplinkos palydovu. Tačiau jis vienatvės nemėgsta. Jam buvo įkeltas gandra-
lizdis prie medžiotojų svirno. Gandras atskrido, bet apsižiūrėjo, kad namas neturi nuolatinių gyventojų ir nuskrido lizdo sukty į eilinio viengungio sodybą centrinėje gyvenvietėje. Nuo seno manyta, kad gandrai išnyks kartu su varlėmis. Todėl visi, kurie norėdavo pakritikuoti melioratorius, be gandro išsiversdavo. Girdi, išnaikina balas ir liks kovarniai. Tačiau ir šitos pranašystės nesipildė. Montvilskyje, piaunant dobilus, suskaičiavome 26 gandrų. Eriškių agronomas Petras Peleckas matė paskui šienpiovę sekiojant 36 gandrų Sako, kad jie suskrenda, kai tik ima tarškėti piaunamoji. Keista, kad jie išgirsta, bet dar keisčiau - kur jie gyvena ir kuomaitinasi. Tačiau stebuklų ir čia nėra. Gandrai prisitaikė prie intensyvaus ūkininkavimo. Sumažėjo varlių, bet pagausėjo pelių. Na, o lizdais pasirūpina tik patys žemdirbiai. Tik per vieną pavasarį Eriškėse atsirado aštuoni nauji gandra-
lizdžiai ir visi jau užimti".

NAUJAS "LĖLĖS" TEATRO SPEKTAKLIS

Vilniaus "Lėlės" teatre įvyko spektaklio "Ak vija, panavija" premjera. Ši veikala Jono Biliūno kūrybos motyvais parašė poetas Sigitas Geda. Spektaklį režisavo, scenografiją ir lėles sukūrė teatro vyriausias režisiorius Vitalijus Mozūras. Muzika - kompozitoriaus M. Urbaičio.

"VALSTIEČIŲ LAIKRAŠČIO" KREPŠINIO TAURĖ

"Valstiečių laikraščio" krepšinio turnyro taurę šiais metais laimėjo Raseinių "Melioratoriaus" vyrų komanda, o moterų - Alytaus "Poringės" komanda.

Nugalėtojams, be taurių, įteikti dar garbės raštai, diplomai, o geriausi žaidėjai apdovanoti specialiais prizais.

Idomus Sprendimas

Jau pora dešimtmečių, kai išsiliojo Kauno marios. Per tą laiką tvenkinys tapo vienu žavingiausiu vidaus vandens baseinų.

Žuvų ištekliais svarbi ne tik racionali žvejyba, bet ir pašarų bazė. Tik rūpestingai ištyrus žuvų mitybą bei jų pašarų bazę, galima pasakyti, ar žuvims pakanka maisto, ar gerai panaudojami visi vandens baseino maisto komponentai, ar yra ko nors perteklius ar trūkumas.

Koks vaizdas Kauno mariose?

Visas mariose gyvenančias žuvis pagal mitybą galima suskirstyti į planktofagines (mintančias planktonu), ichtiofagines (mintančias žuvis), fitofagines (mintančias augalus) ir bentofagines (mintančias dugno gyvūniją). Pastarųjų Kauno mariose yra daugiausia, o tarp jų - karšiai, plakiai, kuojai. Tai - pagrindinės verslinės žuvis.

Dugno gyvūnija žuvų maitinčiai čia panaudojama gana intensyviai. Vis dėlto masiškai paplitusiais moliuskais dreisenomis minta beveik išimtinai kuojos ir šio maisto komponento yra perteklius. Sazanai taip pat minta tik dreisenomis. Todėl visiškai realu leisti į Kauno mares daugiau sezoninių jauniklių. Veislinė šių žuvų vertė didelė, ganykla joms garantuota.

Planktofagas Kauno mariose tik vienas - aukšlė. Tačiau tai nereiškia, kad plank-

tonas čia žuvų nepanaudojamas. Sąlyginių planktofagų galima laikyti kiekvieną žuvį mailiaus stadijoje.

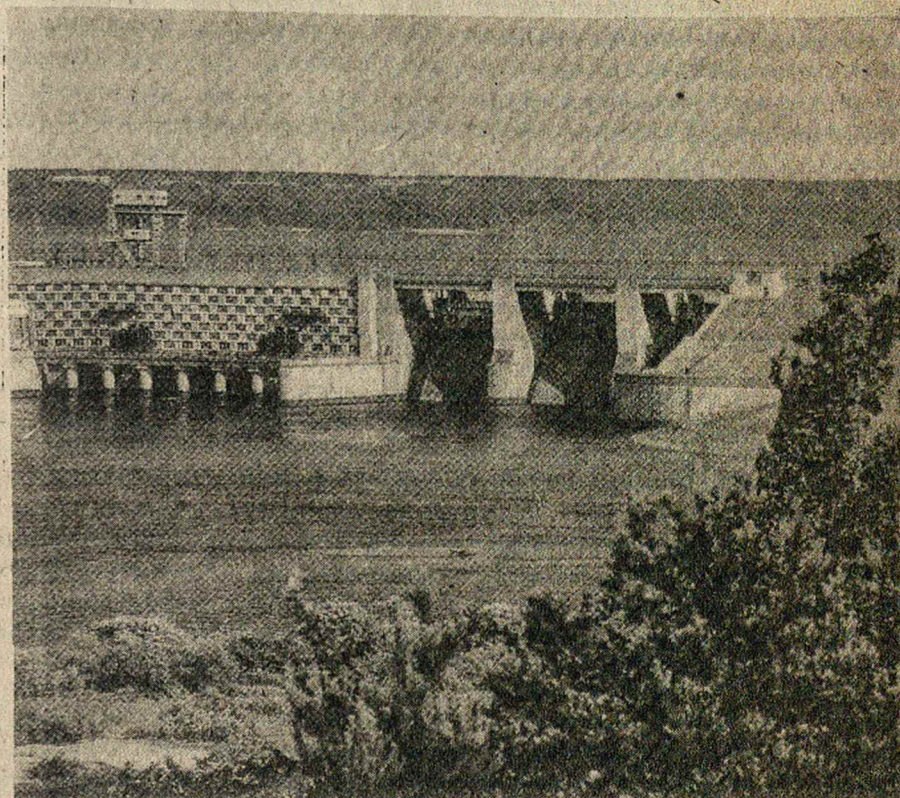
Iš ichtiofaginių ypač vertinga verslinė žuvis storkis. Jo pašarų bazė labai pagerėtų, jeigu Kauno mariose pasisektų įvesti stintą. Tik tokiu atveju gali iškilti pavojus, kad storkis nustos gaudyti pūgžlį, kuris Kauno mariose nepageidaujama žuvis - rimtas karšio konkurentas. Šiuo metu storkiai pūgžlių gerokai apmažina. Bet stintos yra žymiai vertingesnis pašaras, jomis beveik išimtinai minta storkiai Kuršių mariose.

Kauno mariose sparčiai daugėja vandens augalijos. O vien augalais čia minta tik viena menkavertė žuvis - raudė. Vadinasi, yra laisva pašarų niša ir reikalingos žuvis, kurios produktyviai sunaudotų augalinį maistą. Lietuvoje yra augalėdžių žuvų - tai baltieji amūrai. Jų mailius iš pradžių minta planktonu, o kai jaunikliai išauga iki 3 cm., pradeda ėsti augalus. Literatūra nurodo, kad jie pasiekia 60-80 cm. ir sveria 4-8 kg. Pasitaiko amūrų, sveriančių net 30 kg. Duodami gerą žuveną, amūrai naudingi ir vandens baseinui, kaip biologiniai melioratoriai. Būtų galima artimiausiu metu, kol kas dar tik eksperimentiniais tikslais, įleisti baltųjų amūrų jauniklių Kauno marios. Atityje šios žuvis galbūt taptų verslinėmis.

KREVI VEIDRODŽIAI

Praktiškai ir Filosofškai.
"Būt moterimi su profesija yra daug sunkiau negu vyrui. Jai reikia atrodyti, kaip dama, veikti, kaip vyrui ir dirbti, kaip šunui."

HYDROELEKTROS JĖGAINĖ KAUNO MARIOSE

Naujas lietuvių kelionių biuras

Simon's Travel Service kviečia keliauti kartu!

1979

ŠVENTĖS SU ARTIMAISIAIS LIETUVOJE
gruodžio 20 sausio 3 d. Vilnius-Ryga

Skubėkite užsisakyti vietas!

1980

Vilnius — kovo 15-23
Vilnius — spalio 3-11
Vilnius — lapkričio 3-11
Vilnius — Paryžius gegužės 23 — birželio 9
Vilnius — Leningradas birželio 21 — liepos 5
Vilnius — Varšuva birželio 21 — liepos 5
Vilnius — Muenchenas rugpjūčio 9-23

13 dienų su giminėmis!

Vilnius — Ryga kovo 28 — balandžio 11
Vilnius — Ryga balandžio 20 — gegužės 4
Vilnius — Ryga birželio 23 — liepos 7
Vilnius — Ryga liepos 12-26
Vilnius — Ryga rugsėjo 1-15
Vilnius — Ryga gruodžio 22 — sausio 5, 1981

Kelionių ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba. Mūsų biuras sutvarko ir visus dokumentus, reikalingus išskvėtimams vizitui.

Tel. 537-3060 arba 532-8772
2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2

Jony's Photo Studio
2660 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTŲNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-6971.
T. Laurinaitis

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11,30 iki 12 val. nakties.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albalan Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 649-8824

Siuntiniai į Lietuvą - 1979

Patariame siųsti tik tai, kas paskutiniu laiku Lietuvoje pageidaujama ir naudinga.

Siuntinys nr. 2, 1979

Labai gera vyriškai eilutei vilnonė angliska medžiaga — 3 m.; vilnonė angliska moteriškai eilutei medžiaga — 3 m.; vilnonė medžiaga suknelei arba vakarinei suknelei medžiaga (visos šios medžiagos gali būti įvairių spalvų); vyriški išieginiai marškiniai; vyriškos arba moteriškos firmos "Levi" arba "Wrangler" džinsai (tik tokių Lietuvoje pageidaujama) ir trumpas sudedamas lietsargis vyriškas arba moteriškas.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis — \$312

Į šį siuntinį dar galima įdėti 8 svarus įvairių prekių. Medžiagos dar galima pridėti 4 m., 3 m. dirbtinio minko kailio arba ką nors iš žemiau išvardintų naudingesnių dalykų:

Avikailiai, ilgi, vyriški arba moteriški, tikro kailio apikaklė, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas	\$275.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam apsiaustui	107.00
Jeans, Wrangler arba Levi Strauss	50.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis	42.00
Vyriškos arba moteriškos nailoninės kojines	4.00
Tights (kojinės-kelnaitės)	5.00
Vilnonė gėlėta skarelė arba didelė nailoninė skarelė	15.00
Geresni marškiniai	18.00
Vyriški arba moteriški bateliai	45.00
Puiki suknelei medžiaga	35.00
"Crimplene" medžiaga suknelei	25.00
Vilnonė eilutei medžiaga, vyrams arba moterims	70.00
Geresnė vilnonė medžiaga eilutei	100.00

Kartu su drabužiais galima siųsti šie maisto gaminiai: ½ sv. arbatos — \$5.00; ½ sv. kavos (nescake) — \$7.50; 1 sv. pupelių kavos — \$8.50; 1 sv. šokoladinių saldinių — \$8.50; 1½ sv. razinkų — \$2.50; cigarečių 40 — \$5.60.

Įvairūs kalkuliatoriai, stetoskopai ir kraujo spaudimui matuoti instrumentai siunčiami pagal susitarimą.

Sudarant savo nuožūrą siuntinį, reikia pridėti \$38.50 persiuntimui.

Norime atkreipti klientų dėmesį, kad mes siuntinius tuoju išsiunčiame vos gavę užsakymą. Saskaitas prisiunčiame tik pasiuntę siuntinius. Jas galima apmokėti paprastu čekiu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausiu paveldėtojų būdu.

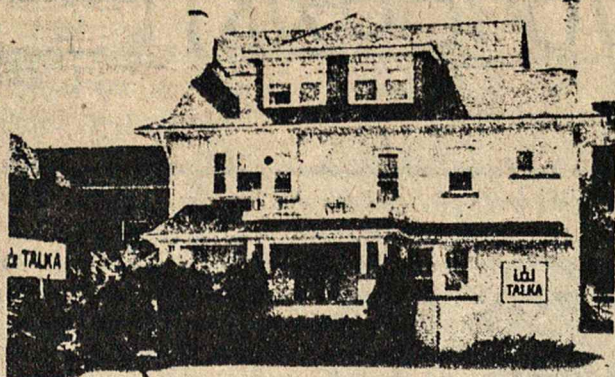
BALTIC STORES LTD. (Z. & V. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, Englands
Telefonas 01-460-2592

* JEIGU GERI IR GALI GERTI - ** LAVO REIKALAS **
* JEIGU NORI NUSTOTI - ** MŪSŲ **
* ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLICS ANONYMOUS) GRUPĖS
* SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ,
* 7722 GEORGE ST., LASALLE, QUE., VAL.VAKARO.
* ARBA SKAMBINK MUMS:
* Leonui G. 366-2548 (namų), 489-5391 (darbo);
* Juozui S. 631-6834; Henriku N. 277-7868;
* Dainiui L. 768-9606; Donaldui D. 661-1733

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

"TALKA"

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių pataravimas.

Kapitalas — virš \$14,000,000.

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)	6%
santapus	10 1/4%
term. depozitus 1 m.	10 1/2%
term. depozitus 3 m.	10 3/4%
pensijų fondas	9 3/4%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas	12 1/2%
nekiln. turto pask.	12%

AUŠROS VARTŲ CHORO KONCERTAS — VAKARAS

Lapkričio 17 d. Jaunimo Centro salėje AV choras rengia įdomų koncertą — vakarą. Tokius vakarus anksčiau parapijos choro dainininkai rengdavo kasmet ir jie buvo pasidarę jau tradiciniais. Choriui naujai persitvarkius, atrodo, kad ta tradicija, bus tęsiama ir toliau. Jau antri metai kaip chorui vadovauja jauna ir energinga muz. Darija Deksnytė-Powell, kuri yra jau iš jaunų ir daug žadančių lietuvių muzikinio prierauglio.

Šiame koncerte choras pasirodys su nauju repertuaru ir su naujais choristų veidais.

Koncerto pajvairinimui

LITUANISTINĖ MOKYKLA

Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla mokslo metus pradėjo su 76 mokiniais. Mokykloje dirba 6 mokytojai, viena pagalbinė mokytoja ir vedėjas K. MILERIS.

Šiais mokslo metais I ir III skyrius moko D. LUKAVIČIUTĖ, IV-V sk. — D. PAJARSKAITĖ, VI-VII sk. — M. KALVAITINĖ, VIII-IX sk. — G. REPČIENĖ, X sk. — Ant. MIKŠIENĖ, specialią klasę — L. LUKAVIČIUTĖ ir darželį — A. KRIVINSKAITĖ.

SIDABRINĖ VEDYBŲ SUKAKTIS

Frances ir Aniceto POVILAUSKŲ vedybų 25 metų sukakties proga draugai iškėlė jiems gražų balių, kuris įvyko Jaunimo Centro salėje. Čia apie 200 žmonių susirinkęs būrys, gražiai prisiminė, pasveikino ir apdovanojo sukaktuvinius.

A. F. POVILAUSKAI yra gerai žinoma hamiltoniečių

LIETUVIŲ NAMAI

Lietuvių Namai yra ekonominė organizacija, kurioje dirba neapmokami valdybos nariai ir apmokami administracijos tarnautojai. Šios organizacijos finansinį veiklos pagrindą sudaro LN pastatas, kuriame vyksta keturias dienas bingo žaidimai, savaitgaliais socialiniai ir kultūriniai renginiai, sekmdienių popietės ir kasdien veikia svetainė "Lokys".

Svarbiausios LN pajamos 1979 m. pirmame pusmetyje (sausio — birželio m.) buvo: bingo — \$63.652, nuoma — \$54.265, svetainė "Lokys" — \$37.822 ir kitos — \$19.735. Tuo pačiu metu išlaidų buvo: atlyginimai — \$60.886, švaros priežiūra — \$19.254, apšildymas, vanduo — \$69.601.

Iš viso pajamų gauta \$275.474 ir išlaidų buvo \$192.809. Gryno pelno liko \$82.665.

PROF. DR. A. ŠTROMAS TORONTE

Toronto Universiteto paskaitas kelioms paskaitoms, prof. dr. A. Štromas ta proga skaitė paskaitą apie SSSR naują konstituciją. Prisikėli — 6 psl.

popietė savuose namuose

A. LUKOŠIUS

VILKAI AVIES KAILIUOSE

Pats gyvenimas mums taip padiktavo, kad likiminėje savo tautos kovoje už būvį, savo kalbos, kultūros bei tradicijų išsaugojime, visi be išimties privalome ne tik nuolatos būdėti, bet ir be atodairos tam aukotis. Šiame reikale mums nėra kito kelio, nei pasirinkimo.

Nesvarbu, kuriame žemės kampelyje mes bebūtume, visi į tai turime atkreipti ypatingą dėmesį, gerai išsąmoninti ir tai laikyti aukščiausių visų kitų pagrindinių mūsų lietuviškojo gyvenimo reikalų. Šioje skiltyje ne kartą jau buvo diskutuojama mums pavojainga pražūtinga nesutarimo ir susiskaldymo grėsmė. Tai — "liuksusas", kurio, deja, mes sau negalime leisti. Mums belieka tik nuolatos kartoti, garsiai visam pasauliui šaukti ir trimituoti, kad lietuviai yra tik vienos partijos nariai, tai yra tik lietuviai. Neužmirškime, kad ir tai vienai partijai priklausydami savaime ir automatiškai dar dalinsimės į tris grupes — veikliuosius, kurie daug dirba, vidurinius, kurie atlieka kas jiems yra privaloma ir tretieji tai bustie, kurie mažiau arba ir visai niekur lietuviškuose dirvonuose nepasireiškiantieji.

Didžiausioji tai ir bus ta trečioji grupė žmonių, dažniausiai su abejingumu ir nepasitikėjimu į viską žiūrinti, iš paskos einanti, ne tautiškumą, o savo gerbūvį pirmoje vietoje laikydama. Ta trečioji grupė, kad ir ne veikli lietuviškuose reikaluose, tačiau ji mums taipogi turi didelės reikšmės. Tai mūsų avangardas, rezervai, medžiaga be kurios ir tu pirmųjų grupių veikimas nebūtų pilnas, atrodytų lyg ir paveikslas be rėmų ir dar pakabintas ne ten, kur jam priklauso.

Tautai gyvenant savose paveldėtose žemėse, ši trečioji kategorijai priklausanti masė, visur mažiau pastebima ir jos pasyvumas visiškai derinasi bendrame valstybės susitvarkyme. Visai kitas vaizdas gaunasi gyvenant svetur, kur iš kiekvieno paskiro individo kyla žiuojamos tautos vardan reikalaujama ne tik tam tikros veiklos bet ir pasiaukojimo. Dažnai mes čia stebimės ir pakalbame, kokios pagaliau, priežastys mus skaldo, ardo vienybę, sėja nesantaiką? Iš kur ir kam ta neapykanta brolis broliui? Visi gi esame tos pačios motinos Tėvynės vaikai, save skaitome išsiauklėjusiais ir visko gyvenime mačiusiais bei patyrusiais. Tai kas gi pagaliau yra?

Vargas yra tame, kad ir visko matėme, patyrėme, išgyvenome, bet mažai ko išmokome, ypač vienybės ir susiklausymo srityje.

mo Parapijos Parodų Salėje spalio 5 d. ir lietuviams.

Pirmiausia, prelegentas pastebėjo, kad Popiežius Jonas Paulius II yra vienas iš žymiausių asmenybių šių dienų pasaulyje. Jis kovoja prieš Žmogaus Teisių pažeidėjus, pasisakydamas už jų respektavimą netik Vakarų, bet ir Rytų pasaulyje.

SSSR valstybės nauja konstitucija (1979 m.) yra blogesnė, komunistų tikslams daugiau tarnaujanti, negu kad buvusi Stalino konstitucija. 6

Išgamos ir tautos išdavikai, kuriuos mums išperi okupantas — štai kas ardo mūsų vienybę. Tikrai jie sėja mūsų tarpe neapykantą. Atsiminkime, kad tokių, savo sąžinės pardavusių, avinėlių kailiais prisidengusių, netrūksta ir čia mūsų tarpe. Savo tikslo siekdami, dažnai jie dangstosi net patriotinėmis skraistėmis, lietuviškumo puoselėtojais, net veikėjais.

Mūsų pareiga tokius iššifruoti, atskirti ir izoliuoti. Tai turi visiems mums vienodai rūpėti. Pasitaiko gi, kad vieną kitą iš totautų kalėjimo išsprukusių ir visai be reikalo paskaitome nepatikimu, laikome jį šnipu, agentu, sekliu ir panašiai. Šiame reikale turime būti atsargūs ir budrūs. Tikras patriotas vienokiu ar kitokiu būdu iš tenai išsprukęs, tą turi gerai žinoti ir suprasti. Mes turime pilną teisę taip galvoti ir nepasitikėti.

Kiekvienas iš tenai ištrūkęs turi sugebėti įrodyti saviems ir savo tautai ištikimumą. To nepadarai, apie tokius asmenis visada slankios nepasitikėjimo šešėliai, ypač kada tokie asmenys yra viskam abejingi ir kritiški. Kai kurie kad ir griovimo darbams atsiųsti, staiga praregi, pamato savo klaidingumą, buvusią menkystę ir nutaria eiti drauge su visais padoriais tautiečiais. Tokiems mes spaudžiame ranką, sveikiname, linkime laimės. Betgi jie priėjo bent saviems atlikti "viešą išpažintį", tuomi panaikinant įtarimą ir nepasitikėjimą.

Štai ir pavyzdys. Visi žinome, kaip kiekvienas lietuvis dar anais nepriklausomybės laikais, buvęs komunistas revoliucionierių, net gyvybę atėmus nekaltam lietuviui patriotui, į senatvę pasidarė vieno patriotinio dienraščio Amerikoje redaktoriui. Ar šis asmuo jau iš tikrųjų atsivertė ir tapo patriotu? Tai labai abejotina ir niekas neišdrįstų už tai garantuoti. Jei taip ir būtų, tai kodėl jis to niekada neprisipažino ir neapgailestavo?

Lietuvių tauta yra atlaidi ir jis tą gerai žino, todėl kaip daugeliui taip ir jam būtų atleista. Jis to nepadarė, pasilieka ir toliau savo įsitikinimuose ir net prie gyvenimo pabaigos artėdamas, pasilieka "vilku avies kailyje".

Mes patys sakome, kad visko matėme, patyrėme, taigi ir šiame svarbiame reikale mokėkime tinkamai pasielgti, apsispręsti ir orientuotis. O svarbiausia, sugebėkime atskirti čia pat mūsų tarpe besiganančius ir avinėlių kailiais prisidengusius vilkus.

Kitaip galvojantieji piliečiai lieka beveik beteisiais valstybės vergai, nuosavybė. Pilietybės įstatymas nustato, kad žmogus (sovietų pilietis) neturi teisės pasirinkti pilietybės. Gimei SSSR teritorijoje — esi jos pilietis. Ne tik tu, bet vaikų vaikai per amžius, nežinint kur tu gyveni, gyvensi. Tas pat taikoma vaikų vaikams. Valstybė nusprendžia tavo pilietybę. Sovietų žmogus turi laisvę tik dirbti komunistų labui.

Balio Maskeliūno

INSURANCE AGENCY LTD.

Įvairių Bendrovių atstovybė,
Visų rūšių Drauda,
24 metų patirtis,
Telefonai: Bus. 251-4864 — 251-4025 — 251-4824,
2405 Lake Shore Blvd. West,
Suite 403,
Toronto, Ontario
M8V 1C6.

APDRAUDA
INSURANCE

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street W. Visais kelių reikalais
TORONTO, ONTARIO betkur pasauliye skambinti
M6P 1A5 tel. 533-3531

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DRESHERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 231-2661 231-6226 •
3830 BLOOR STREET WEST • ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

IVAIRŲ SIUNTINIAI

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRASTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių tinkamų siuntimui.
DARBO VALANDOS: 9 v.p. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.p. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janovičiai

Paragrafas 48 nustato, kad atostogos, nemokamas gydymas, spaudos, eitynių (demonstracijų) laisvės yra, bet tai partiečiai turi specialų aprūpinimą, gydymą, privilegijas visur. (Taigi, jiems kalbant vis apie lygybę — dešal... Red.).

Paragrafas 49 leidžia steigti organizacijas, bet tik komunistines. Pagal paragr. 6, komunistų partija gali organizacijas leisti steigti, keisti jų nuostatus, gali jas ir uždaryti (JAV-se tik kompetentingas teismas).

Žodžio laisvė yra numatyta. Paragr. 50 leidžia vesti antireliginę propagandą, bet religijos mokymas, propagavimas draudžiamas ir karais net baudžiamas. Mitingai leidžiami, bet tik komunistiniai. Streikai, pagal paragr. 193 — neleidžiami.

Sovietų pilietis neturi teisės laisvai keliauti, pasirinkti gyvenimo vietą. Teisę į darbą turi kiekvienas pilietis, bet valstybė turi teisę įdarbinti pilietį prievartos būdu. Atvykęs valdžios atstovas pas bedarbių duoda įsakymą susirasti darbą arba nurodo, kur turi dirbti. Pilietis neturi teisės nedirbti. Kas nedirba — skaitomas parazitu. Pilietis turi teisę į gyvenamą plotą, tačiau buto reikia laukti vienus — kitus metus, tačiau protekcijos, kyšiai viską pagreitina — nugali...

Pagal paragr. 58 ir k. liniai turi dirbti, kurių esą pagal Orlovą — virš 5 milijonų. Tačiau reikia pridėti dar virš 10 mil. kalinių, kurie, spėjama, yra politiniai... Pilietis turi teisę į mokslą (8-ųjų metų). Tačiau komjaunuoliams pirmenybė visur. Dirbantiesiems numatytos

J. Klm.
MOKYTOJŲ LIETUVA

MINĖSIME LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĘ.

Artinantis Lietuvos kariuomenės šventei, Niagaros pusiasalio "Ramovės" valdyba ruošiasi jai iš anksto, kad būtų tinkamai paminėta. Lietuvos kariuomenės šventė yra pati reikšmingiausia tautai: jeigu ne lietuviai karys, savanoris-kūrėjas, nebūtų buvusi pagimdyta ir Vasario 16-ji, nebūtų buvusi ir Nepriklausoma ir laisva Lietuva.

Kiekvienas lietuvis, lietuvis, kurio širdyje nėra užgesusi tėvynės meilė, visi bet kuo prisideda, o ypačiai mažose lietuvių kolonijose, ruošiant Lietuvos Kariuomenės Šventę. Jie dalyvauja asmeniškai ir savo atsilankymu pagerbia žuvusius karius, kovojusius už Lietuvos laisvę.

Jokia tauta nėra gavusi laisvės be kovos, be kario pralieto kraujo. Niagaros Pusiasalio savanoriai-kūrėjai ir kariai ypatingai atkreipė dėmesį į Lietuvos Kariuomenės Šventės Minėjimo reikšmę, todėl 1955 metais balandžio mėn. 24 d. suorganizavo LVS "Ramovės" skyrių ir nuo to laiko iki dabar kiekvieną metų buvo tinkamai surengtos Kariuomenės šventės su programomis ir paskaitomis. Nežiūrint, kad ramovėnų eilės retėja, buvę aktyvūs veikėjai iškeliavo amžinybėn, likę tęsia pradėtą darbą ir šiais metais Lietuvos Kariuomenės Šventės bus paminėta prideramai. Programa bus puiki: atvyksta Aušros Vartų Parapijos choras, vadovaujamas jaunosios kartos muzikės D. DEKSNYTĖS-POWELL, globojamas prel. dr. J. Tadarauko iš Hamiltono.

Paskaitą skaitys inž. Steponas Šetkus iš St. Catharines. Šokiams gros garsinė plėkščių muzika, vad. J. TARVYDUI iš Hamiltono. Veiks valgių ir gėrimų buffetai.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS ĮVYKS š. m. lapkričio 24 d. 6.30 v. v. SLOVAKŲ SALĖJE WELLAND IR PAGE gatvių sankryžoje.

Kviečiame visus Niagaros pusiasalio lietuvius atsilankyti į šią šventę. Taip pat kviečiame Buffalo ir Niagara Falls, N. Y. Amerikos lietuvių, kuriuos nuoširdžiai priimsime. Amerikos valiutos skirtumas visiems bus

išmokėtas dėl žemesnės Kanados valiutos.

Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimo antra dalis įvyks lapkričio 25 d. Vienuolyno šventovėje 10 val. ryto pamaldomis. Tą dieną "Ramovės" skyrius mišias užprašė už žuvusius karius dėl Lietuvos laisvės ir mirusius Sibiro tremtyje. Po pamaldų bus padėtas gėlių vainikas vienuolyno sodelyje prie kultūrinio paminklo už Lietuvos laisvę žuvusiųjų garbei.

Organizacijos prašome dalyvauti su vėliavomis Slovakų salėje ir Vienuolynė per pamaldas.

"Ramovės" Valdyba

Cleveland

IX-TAS AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS BUVO DARBINGAS

39 - tamo suvažiavime ir IX Amerikos Lietuvių Kongrese dalyvavau kaip SLA 72 kuopos atstovas iš Hamiltono. Be manęs iš Kanados dalyvavo Birutė ir Petras JANUŠKOS iš Windsor, Ont.

IX - tą Amerikos Lietuvių Kongresą raštu sveikino Amerikos prezidentas Jimmy Carter. Kongresas pasirinko šūkį: "Lietuviai nepavargę kovoje už Lietuvos laisvę".

Spalio 12 d. 9 v. 30 min. suvažiavimą atidarė kun. A. STAŠYS. Amerikos ir Lietuvos himnus sugiedojo, pakvietė invokacijai prel. J. BALKŪNĄ ir perdavė pirmininkavimą ALTos pirmininkui Dr. K. ŠIDLAUSKUI. Po to sekė ALTos mirusių veikėjų pagerbimas.

Pirmas žodžių sveikino VLIKO pirmininkas dr. K. BOBELIS, kuris pasakė jautrią kalbą ir pasidžiaugė, kad ALTA ir VLIKas dirba sutartinai. Jis išreiškė viltį, kad ir toliau taip dirbsime, kol pasieksime savo tikslą - laisvę Lietuvai. Buvo labai daug sveikinimų žodžių ir raštu. Buvo pageidauta, kad ALTA ir Bendruomenė prieitų prie susitarimo ir nedubliuotų varstydami Baltųjų Rūmų duris tais pačiais reikalais, kaip kad ALTA darė prieš įsikūriant Bendruomenėi.

Visų nustebimui, Amerikos Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos pirmininkė Julija MACK įrodė, kad ALTA yra įsikūrusi 1915 metais ir atsisteigė Sovietams okupuotą Lietuvą 1940 metais. J.

MACK skaitė tų metų atspausdintą žurnalo formoje leidinį ir pacitavo iš to leidinio ištrauką, kad lietuviai 1915 metais jungtinėmis jėgomis rūpinosi, kad Lietuvai būtų grąžinta laisvė.

Platų ALTos penkerių metų veiklos pranešimą davė dabartinis ALTos pirmininkas dr. K. ŠIDLAUSKAS.

VLIKO pirmininkas dr. K. BOBELIS buvo paruošęs paskaitą "Helsinkis - Belgadas-Madridas", tačiau dėl ALTos pirm. K. ŠIDLAUSKO ankstyvesnio raštiško pranešimo, kad nesikartotų tos pačios mintys, savo paskaitos neskaitė, bet pasirinko kitą temą ir virš pusvalandžio kalbėjo plačiai apibūdindamas Helsinkio konferencijos reikšmę pavergtai Lietuvai. Belgrado konferencijoje išaiškinti darbai ta prasme, kad sovietai nevykdo pasirašytų įsipareigojimų Helsinkyje. Jis kvietė talkon Bendruomenę ir ALTą bendromis jėgomis tinkamai pasiruošti Madrido konferencijai, kuri įvyks 1980 m. lapkričio 11 d.

Dr. K. BOBELIUI baigus kalbėti, Kongreso delegatai su svečiais sustojė audringai plojo.

Gen. Konsulo A. ŠIMUČIO paskaita "Lietuvos laisvės viltys šių laikų tarptautinėje raidoje" susilaukė didelio įvertinimo. Publikacijai audringai plojo ir atsirado entuziastų - organizacijų, klubų atstovų ir pavienių asmenų, kurie tuoju surinko nemažą sumą pinigų ir pageidavo, kad konsulo A. ŠIMUČIO paskaita būtų atspausdinta didesniame kiekyje ir paskleista visuomenės tarpe.

Jaunosios kartos veikėjas dr. V. STANKUS skaitė paskaitą "Jaunesnioji karta Lietuvos laisvinimo darbe". Jis toje paskaitoje pasakė, kad daug žalos padaro tėvai, kurie vaikams girdint, nepalankiai kalba apie lietuvišką vaiklą. Vaikai, nugirdę iš tėvų ar vyresniųjų per daug kritikos ar nesutarimų, tampa pasyviais tautinei veiklai. Todėl jie dažnai visai pasitraukia iš lietuvių tarpo. Tai yra rimtas reikalas ir visiems įsidėmėtinas.

Spalio 13 dienos vakare įvyko iškilminga vakarienė Hollenden viešbutyje. Prie garbės stalo sėdėjo vyskypai V. BRIZGYS, A. DEKSNYS iš Europos ir James A. HICKEY iš Clevelando. Taip pat Lietuvos Generalinis Konsulas A. ŠIMUTIS, VLIKO

pirmininkas dr. K. BOBELIS su poniu, ALTos pirmininkas dr. K. ŠIDLAUSKAS, SLA pirm. P. DARGIS su poniu, V. O. JOKUBAIČIAI, A. MIKULSKIS su sponia, Amerikos valdžios atstovas SPENCER OLIVER, kun. A. STAŠYS, dr. J. VALAITIS, dr. L. KRIAUCIŪNAS, dr. V. ŠIMAITIS, T. BLINSTRUBAS.

Iškilmingos vakarienės banketą atidarė Ona JOKUBAITIENĖ ir pakvietė vadovauti E. BARTKŲ. Stalą palaimino vyskupas V. BRIZGYS.

Banketo metu kalbėjo konsulas A. ŠIMUTIS, Clevelando vyskupas J. A. HICKEY. Pagrindinę kalbą pasakė Amerikos atstovas SPENCER OLIVER. Jis plačiai palietė Helsinkio Konferencijos nutarimus ir pabrėžė, kad sovietai tų nutarimų nevykdo ir Belgrado Konferencijoje apie tai buvo įspėti. Prelegentas ypatingai atkreipė dėmesį į sovietų brutalumą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Dalyvavo estų atstovas Juhāns SIMONS ir latvių Janis RIEKŠTINS.

Programą išpildė Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas muz. A. MIKULSKIO. Šis ansamblis taip pat išpildė A. MIKULSKIO Mišias už kėliančią Lietuvą spalio 14 d. per pamaldas Šv. Jono Katedroje. Mišias laikė vysk. V. BRIZGYS ir pamokslą sakė vysk. A. DEKSNYS.

Spalio 14 d. Kongreso metu kalbėjo senenai išstrūkęs iš sovietų okupuotos Lietuvos Romas GIEDRA. Po jo kalbos buvo klausimų, į kuriuos jis atsakinėjo.

Romas GIEDRA, būdamas nepilnametis gimnazistas, su draugais lėktuvu 1962 metais bandė pabėgti į Švediją, tačiau neįstengė lėktuvu užvesti ir tada automobiliu bandė pabėgti į Lenkiją. Buvo sulaikytas prie sienos ir visi jie areštuoti. Jis, kaip nepilnametis, gavo mažesnę baudą, o trims kitiems skyrė po 12 metų kalėjimo. Motinai prašant persvarstyti bylą, bausmė, kaip nepilnametis, buvo sumažinta ir ji išleido iš kalėjimo. Po to Klaipėdoje baigė politechnikos mokyklą ir po kiek laiko atvykęs pas savo tėvą į Los Angeles, gavo elektrotechnikos darbą.

R. GIEDRA, negalėdamas pakęsti dabartinės santvarkos okupuotoje Lietuvoje, bandė gauti leidimą išvykti pas tėvą. Leidimo negavo ir

Malonus Lai kraštie Skaitytojai,
ne užmiršk savo testamentą
KANADOS LIETUVIŲ FONDO!

visada buvo delsiami atsakymai į prašymus. Būdamas okupuotoje Lietuvoje paskutiniaisiais metais priklausė pagrindžio veiklai ir prisidėjo prie Katalikų Kronikos leidimo. 1978 m. lankėsi su žmona Maskvoje ir buvo slaptosios policijos suimti. Juos tardė čekistas Urbonas. Maskvoje negavęs leidimo išvažiuoti pas tėvą, paskelbė bado streiką ir kad neisiąs iš įstaigos kol negausiąs teigiamo atsakymo. Be to, grąsino, kad viešojoje vietoje apsipilsiąs benzinu ir susi-

deginsiąs.

Visus nustebino neįtikėtinas R. GIEDROS pasakymas, kad Amerikos ambasadoje turi tarnybas rusų čekistai. Vieną jų, lankydamsis išvažiavimo reikalais ambasadoje, jis atpažino, nes jis suimtą R. GIEDRĄ yra tardęs. VLIKO pirmininkas reagavo į šį reikalą ir pasiryžo nuodugnai jį ištirti.

Tikiu, kad jo kalba ir atsakymai į klausimus bus palatpinti dienraščiuose.

J. ŠARAPNICKAS

montreal

AKTYVUS RŪTOS KLUBAS

Montrealio lietuvių pensininkų klubo "Rūtos" bazaras Aušros Vartų parapijos salėje spalio 27 - 28 dienomis, praėjo su dideliu pasisekimu. Nežiūrint Metro ir autobusų streiko, žmonių judėjimas buvo didelis ir pajamos viršijo praeitų metų bazarą. Gauta 2351.60 dol. pajamų. Bazare veikė didelė ir įvairi loterija, kas antras bilietas buvo laimingas. Mažoji loterija, dovanų skyrius, kuriame galima buvo nusipirkti nebrangiai įvairių gražių dalykų, sutraukė daug žmonių. Veikė turgelis ir kavinė, kur buvo tortų ir visokių kepsnių.

M. Kasperavičienė visus skaniai ir sočiai pavaišino, net dalį maisto paaukodama. Taip pat veikė ir gaivinančių gėrimų baras.

Šio bazaro koordinatorė buvo Eugenija Urbonaitė ir pagelbininkai - seselės Teresė ir Oliveta o taip pat ir visa klubo valdyba su nariais dirbo labai nuoširdžiai.

Klubo narės visą pusmetį ruošėsi bazarui, o vyrai daugiau laiko praleisdami žaidimų kambaryje, atnešė loterijai po vyno bonką.

Prie bazaro gero pasisekimo ypač reikia paminėti Eugeniją Urbonaitę, kuri būdama nepriklausomoje Lietuvoje lektore Dailės Darbų Mokykloje, su klubo narėmis

pagamino labai daug gražių ir meniškų dalykų. Be rankdarbių mokymo, ji sutvarkė didelę klubo biblioteką ir yra jos vedėja. Klubas, įvertindamas jos nuoširdų darbą, reiškia jai didelę padėką.

Be eilinių trečiadienio susirinkimų, klubas turėjo visą eilę kultūrinių popiečių. Praeitais metais visi su malonumu klausėmės dr. H. Nagio dr. J. Rimšaitės, dr. J. Ciplijauskaitės-Tanner, R. Otto, seselės Teresės, kun. A. Kezio, kun. J. Kubiliaus paskaitų.

Šiais metais sutiko su mumis pasikalbėti dr. J. Rimšaitė, dr. Andriukaitis, R. Otto, dr. J. Mališka ir kiti.

Klubas ruošia tautinių bei religinių švenčių minėjimus. Taip pat ir linksmas vakaronės su pritaikyta menine dalimi, kurią atlieka klubo nariai.

Klube veikia ir prancūzų kalbos kursai, kuriuose dėsto S. Ališauskienė.

"Rūta" vis žaliuoja ir visuose lietuvių minėjimuose ir parengimuose savo atsilankymu sudaro vyraujančią elementą.

Ateinantis "Rūtos" visuotinis susirinkimas įvyks gruodžio 5 d. Bus pranešimas apie bazarą ir informacijos apie tolimesnę klubo veiklą.

A. A.

Highland Auto Body

611 Lafleur Ave., LaSalle. - Tel. 366-7281

• ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ IŠORĖS(BODY) TAISYMO IR DAŽYMO, BEI KITUS MECHANINIUS DARBUS.

(Lietuviams duodame specialių nuolaidų)

• PARDUODAMA NAUDOTOS MAŠINOS

Savininkai V. Šušinskas & Son. Tel. 364-5712

NAUJA LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
LIETUVIŠKAS LAIDAI
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 9 val. vak.
Visos laidos iš WOPA stoties 1490 AM
St. Petersburg 5:30 - 6:00 po pietų banga
Adresas: 15 WTIS 1110 AM banga
2646 WEST 71ST STREET - CHICAGO, IL 60629
Telefonas: (312) 778-5374

PAMINKLŲ GAMYBA

- MONUMENTS MANUFACTURER

TODORO & BIGRAS LTD.

6752 Sherbrooke Street East

Montreal, P.Q. H1N 1C9 • Tel. 255-4076

LAIDOJIMO ĮSTAIGA
FUNERAL HOME
J. F. Wilson & Sons Inc.
123 MARIE BLVD. 5784 VERDUN AVE.
CHATELAIN, QUE. VERDUN, QUE.
TEL. 641-4252 TEL. 727-0056
MODERNIOS KOPLYČIOS

\$1 kolnėms - pristatant ir atsiimant
M. PHILIPPE IZZI
SKAMBINKIT - **365-7146**
NETTOYEURS CLEANERS
coin / corner 5e ave **7661-A CENTRALE**
495-90e AVE
coin / corner Baync **365-1143**
29 55 Allard Street, Ville Emard
766-2667.

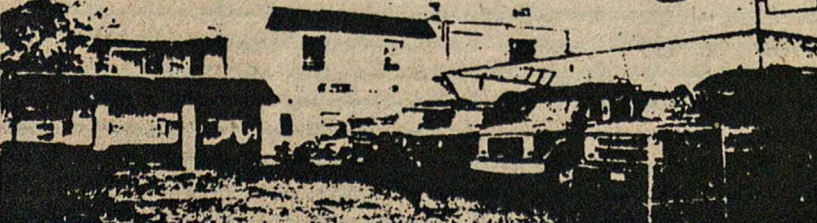
366-7818
DODGE CHRYSLER
SALES & SERVICE
LASALLE AUTOMOBILE INC.
Mechanizuotas ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės(Body) taisymas ir dažymas naujame garaže ir moderniomis priemonėmis. Kreipkitės - De La Verendrye, prie Lapierre vandens kanalo. Tel. 365-3364.

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarėjos ir darbo atlikėjas jums gali būti stogdengys Guy Richard, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Šaukite kai namo stogas blogas ar kai statote naujus -

364-1470

NL REIKALAI

MALONŲ LAIKRAŠČIO SKAITYTOJAI,
šią savaitę išsiuntėme paraginimus- priminimus tiems skaitytojams, kurie nespėjo apsimokėti prenumeratos už 1979 metus. Nemalonus tai mums darbas- priminti, be to -susidaro ir pašto išlaidų, tačiau tikimės, kad to vieno priminimo užtenka.

Visi žinome, kad kiekvienas lietuviškasis laikraštis, kaip ir mūsų "Nepriklausoma Lietuva" susiduria su finansiniais sunkumais, jeigu prenumeratos nėra laiku atsiunčiamos. Kaip žinoma, prenumerata turi būti apmokama į priekį. Kiek kainuoja savas laikraštis? - Pagalvoję - nustebsite: vieną kavos puodelį arba vieną coca-cola į savaitę... NL Administracija

montreal

VEDYBINĖS SUKAKTYS

• **VITAI** Pranas ir Bronė gū tarpe atšventė 25 metų vedybinę sukaktį. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Buvo susirinkę apie 200 svečių, visi puikiai pavaišinti. Jų tarpe matėsi ir iš toliau atvykusių: K. A. GUDŽIŪNAI, V. A. LAPINAČIAI iš Ottawos, B. E. DONALDSON iš Toronto. A. J. BORKERTAI iš Long Sault, Ont.

P. Vitai yra NL skaitytojai, tai ir mes linkime daugiau gražių gyvenimo dienų.

• **ASIPAVIČIAI** - Juozas ir Lena, savo giminių ir draugų tarpe atšventė 25 metų vedybinę sukaktį. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Buvo susirinkę apie 200 svečių, visi puikiai pavaišinti. Jų tarpe matėsi ir iš toliau atvykusių: K. A. GUDŽIŪNAI, V. A. LAPINAČIAI iš Ottawos, B. E. DONALDSON iš Toronto. A. J. BORKERTAI iš Long Sault, Ont.

ATEINA ŽIEMA DAUGELIS

NEBEVAŽINĖS AUTOMOBILIAIS

PRADEDANT LAPKRIČIO MĖN. 1 D. DRAUDIMO BENDROVĖS GRĄŽINA PINIGUS UŽ NEVAŽINĖJAMĄ LAIKĄ.

UŽTENKA PASKAMBINTI JŲ DRAUDIMO AGENTUI.

QUEBEC O VALDŽIOS AUTOMOBILIŲ DRAUDIMAS IRGI GRĄŽINA PINIGUS, PRISTAČIUS Į LEIDIMŲ ĮSTAIGĄ, AUTOMOBILIO LEIDIMO NUMERĮ.

GRĄŽINIMAS APSKAIČIUOJAMAS TIK UŽ PILNUS MĖNESIUS

DRAUDIMO INFORMACIJA IR KAINŲ PALYGINIMAS BE ĮSIPAREIGOJIMO APSIDRAUSTI:

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Tel.: 722-3545

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 rue Ste-Catherine Ouest
Suite 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 GUY STREET
SUITE 11-12

MONTREAL, P.Q.
Tel. 932-6662; namų 737-9681

Dr. E. ANDRUKAITIS, M.D., F.R.C.P. (C)

Tel.: 522-7236
832, BOUL. ST-JOSEPH E.

MONTREAL H2J 1K4
P. Q. CANADA

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(C)

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West,
Suite 215, Montreal Que.

Tel. 931-4024

PHARMACIENS

PHARMACISTS

M. CUSSON - R. GENDRON
PHARMACIENS

Ouvert 9 a.m. à 10 p.m. Open,
Samedi: 9 a.m. à 9:30 p.m.
Dimanche: 10 a.m. à 9:30 p.m.
Livraison gratuite - Free delivery

Skubus ir nekainuojantis pristatymas
7626, rue Central St., Ville LaSalle

366-9742

365-0505

Rūta Pocauskas B.C.L.

NOTAIRE - NOTARY
TITLE ATTORNEY

5947 Park Ave. Montreal, P.Q. H2V 4H4

Tel: 279-1161; Res. 636-9909.

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS, B.A., B.C.L.

4 NOTRE-DAME E. SUITE 504

MONTREAL, QUEBEC H2Y 1B7 TEL.: 878-9534

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Suite 627, 3 Place Ville Marie,
Montreal, Quebec H3B 2E3

Tel. (514) 871-1430

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.

Tel: 866-2063; 866-2064

RŪTOS KLUBO nariai: A. Ališauskas ir V. Dikaitienė: "Vai kur buvai, dieduk mano"...

Sukaktuvininkai yra NL skaitytojai ir nuoširdūs mėėjai, tad ir mes linkime daug laimingų metų! NL

• **KLK MOTERŲ DRAUGIJOS** susirinkimas, įvykęs lapkričio 11 d. pasižymėjo dalyvių gaumumu. Rūta POCAUSKAITĖ-RUDINSKIENĖ skaitė įdomią ir labai išsamią paruoštą paskaitą "Moters teisės Quebec'e" ir atsakinėjo į klausimus. Šio susirinkimo metu buvo paaudota spaudai Kalėdų švenčių proga: žurnalui Moteris - 200 dol., savaitraščiui Tėviškės Žiburiai ir Nepriklausoma Lietuva - po 50 dol.

• **A. V. PARAPIJOS** metinė vakarienė sutraukė daug žmonių. Programą puikiai išpildė GINTARO ANSAMBlio dainininkės. Nuotaika buvo smagi, ypač kad susirinkęs jaunimas dainavo gražias liaudies dainas.

INCOME TAX

* Informacija
* Planavimas
* Pildymas

telefonais: 727-0879 arba vakarais: 721-7916.

LEONAS MARKAUSKAS

• **POŽERIENĖ** Agota, ilgis nis laika kaip serga. Šiuo metu laukia eilės į ligoninę.

• **LIUČINSKAS** Arūnas iš Kauno atvyko pas brolių svečiuosna.

• **VITKELIENĖ** Janina susirgo, gydomi manose.

• **ŠV. ELZBIETOS DRAUGIJA** šv. Kazimiero salėje ruošia pietus lapkričio 25 d. L. K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

Į Vlado Pūtvio Š. Kuopos 25 m sukakties minėjimą Toronte nuvykę Kuopos atstovai, sukaktuvininkams Mindaugo Š. Kp. vardu dovanų įteikė Juozo Šiaučiuo padarytą lėkštę su jos viduryje inkrustuotu gintare įgraviuotu vyčio ženklu ir specialiu įrašu.

Iki dabar tvarkę Kuopos biblioteką R. Simaniūskis nuo spalio 22 d. perdavė darbą A. Žiukui jr. R. Simaniūskisui priklauso didelė padėka už įdėtą pastangą biblioteką organizuojant, už daugelį dovanotų knygų ir kelių metų įdėtą darbą. Šiuo metu bibliotekoje yra per 1000 vertingų knygų. Jomis gali pasinaudoti kiekvienas. Biblioteka atidaryta sekmadieniais.

Mindaugo Kuopa š. m. lap-

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astro

- HERIBOTAS PASIRINKIMAS VARYTOJŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!
- MESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU ĮŠIMTINI JŪMS, PASITARNAUS!
- UŽEIKITE ĮŠITIKINKITE! PASIHAUDOKITE!

PASIKALBĖKITE SU

LEONAS GURECKAS
Sales Manager

GM PASIKALBĖKITE SU GM

LEO GURECKAS

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

445 Jean Talon W. Suite 305. Montreal.

Tel: 273-9181 Namų: 737-0844.

DANPAR REALTIES CORP.

310 VICTORIA AVENUE, SUITE 409
MONTREAL, QUEBEC, CANADA H2Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje
Investicijos J.A.V. ir kt. Kanados provincijose

Tel: Bus. 482-3460
Res. 366-7041

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal 409

TEL 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

kričio mėn. 24 d. AV salėje rengia iškilmingą L. Š. S. S. gos 60 m. nuo jos įsteigimo minėjimą. Prof. V. Mantau - samblio veteranai. Organizacijos kviečiamos atvykti su Pūtvio vaikais ir L. Š. S. T. garbės pirmininkas. Meni - J. Š. nėje dalyje išgirsime AV - CHORO VYRŲ OKTETĄ. Mindaugo Kuopa ruošia ir atostogų ir aplankys kai ku - Lietuvos Kariuomenės Šven - rias vietas California - tės minėjimą lapkričio 25 d., valstijoje. Žada pasisvečiuo - AV bažnyčioje ir salėje. ti ir Meksikoje.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

- 12 1/4 % už 1 m. term. indėlius
- 10 % už 3 m. term. indėlius
- 10 1/4 % už pensijų ir namų planą
- 10 1/2 % speciali taup. sąsk.
- 10 % už taupymo s-tas
- 6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

- 11 1/4 % už asm. paskolas
- 11 % už mortgičius
- 15 % už „line of credit“

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

Asmeninės paskolos duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta sutaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas - pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400 M6H 1A8 532-3414

AKTYVAI - virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:

- Pirmadieniais 10-3
- Antradieniais 10-3
- Trečiadieniais uždaryta
- Ketvirtadieniais 10-8
- Penktadieniais 10-8
- Šeštadieniais 9-1
- Sekmdieniais 9.30-1

MOKA UŽ:

- term. indėlius 1 metų 11 1/2 %
- term. indėlius 2-3 metų 10 %
- pensijų ir namų s-tas 10 1/4 %
- taupomąją s-tą 10 %
- spec. taup. s-tą 10 1/2 %
- depozitų-čekių s-tą 6 %

DUODA PASKOLAS IŠ:

- asmenines 11 1/4 %
- mortgičius 11 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. - 1 v.p.p. ** pensijų s-tą nuo lapkr. 1/79, namų s-tą nuo sausio 1/80

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal sutaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais - iki \$10,000. Pardudome "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidos. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas - ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LEFEBVRE & ROBERT INC.

AMEUBLEMENT - FURNITURE

PARDAVIMAS

IVAIRIŲ BALDŲ PER KRAUTUVĖS 3 AUKŠTUS

• Užeikite ir įsitikinsite, kad įmonėje baldai yra aukštos kokybės ir prieinamos kainomis.

• Didelis pasirinkimas ir malonus patarnavimas.

7635 CENTRALE 4e AVENUE LASALLE 363-3887
7643 CENTRALE 366-1282 (DECORATION)

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8
Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

- Einamosios s-tas 6.0 %
- Taupomąsias s-tas 11.25 %
- Pensijų planas 9.0 %
- Term. ind. 1 m. 11.5 %
- Trumpai term. ind. iki 12.25 %

DUODA PASKOLAS:

- Asmenines 13.75 %
- Nekiln. turto 13.25 %
- Čekių kredito 15.0 %
- Investicines nuo 14.75 %

Trumpai term. ind. iki 12.25 %
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v., ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmdieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmdieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907 A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.